Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען.

נײער פאלקסבלאט

אינטערנאציאנאלע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 125/16125 | Łódź, Czwartek 30 maja 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ׳ אייר תרפ״ט | Nr. 125 16125

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

נייער בודזשעט זאל פערקלענערט ווערען

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש). אין פינאַנץ-מיניסטעריום ווערט איצט געפיהרט אַן׳אינטענסיווע אַרבייט איבער די צוגרייטונגען פון בודזשעט אויף די יאָהרען 30 און 31. די אַרבייט ווערט געפיהרט אונטער דער לייטונג פון וויצע-פינאַנץ-מיניסטער גראדינסקי, וועלכער האָט איצט אין נאָמען פון פינאַנץ-מיניסטער פולק. מאַטושעווסקי פונאַנדער-געשיקט אין אַלע מיניסטעריומס אַ צירקולאַר, אַז זיי זאָלען צושטעלען די בודזשעט-פרעלימינאַרען פון זייערע רעסאָרטען. דערביי ווערט בעטאָנט, אַז זיי מוזען זיך ווי ווייט מעגליך בעגרענצען מיט די פראָיעקטירטע אויסגאַבען, ווייל די טענדענץ פון דער רעגירונג איז איצט צו רעדוצירען בעדייטענד די אַלגעמיינע סומען פון די בודזשעט-אויסגאַבען. עס ווערט פאָראויסגעזעהען אַ רעדוקציע אין דער גרויס פון 400 ביז 500 מיליאָן זלאָטעס.

צו דעם קומענדיגען פרעלימינאַר-בודזשעט, וועלכער וועט אַריינגעטראָגען ווערען אין סיים פאַר דער פאָרשטעהענדער בודזשעט-סעסיע, וועט אויך בייגעלעגט ווערען אַ בילאַנס-אָפשליסונג פון די בודזשעטען 1928-1929.

לופט-פליה תל-אביב — ניו-יארק

פראָיעקט פון א יודישען פולקאווניק אין ירושלים

ירושלים, 29 (ספ. טעל.) צום ועד לאומי האָט זיך געווענדעט אַ געוועזענער פאָרפולקאָווניק פון דער געוועזענער עסטרייכישער אַרמיי, אַ יודישער לופט-פליהער אָטאָ פיאַלער, וועלכער וויל פאָר נעהמען אַ לופטפליה איבערן אַטלאַנטיק פון תל-אביב קיין ניו-יאָרק.

פאָרפולקאָווניק מילער האָט פאָרגעלעגט ראַ-קומענטען, וועלכע בעשטעטיגען, אַז בעת׳ן וועלט-קריג איז ער עטליכע מאָל אויסגעצייכענט געוואָרען פאַר לופט-פליהעריי. איינמאָל איז ער אַריבערגע-פלויגען די קאַמפס-ליניע ביז מיילאַנד. צוריקפליה-ענדיג איז ער פערוואונדעט געוואָרען דורך אַ גראַ-נאַט. ער האָט פונדעסטוועגען זיך נישט פערלוירען און צוריקגעקומען צו זיין מיליטער-טייל.

לעצטענס האָט מילער אָנגעפיהרט מיט אַ פילאָטענשולע אין גראַץ.

ער ווענדעט זיך צום ועד-לאומי מיט אַ פאָר-שלאָג אָנצוהויבען אַן׳אַקציע אויף צו שאַפען די נויטיגע פינאַנץ-מיטלען אויפ׳ן פליה.

2 לופט-פליהער איבערן אַטלאַנטיק

האָבען זיך אָנגעהויבען נעכטען

ניו-יאָרק, 29 (ספ. טעל.) היינט 14.56 לויט׳ן וואַרשעווער זייגער (9.56 לויט׳ן אַמעריקאַנישען) זענען די פראַנצויזישע לופט-פליהער לע-פעוור, לאָטי און אַזאָלאַן אַרויסגעפלויגען אויפ׳ן אַעראָפלאַן פון טיפ „בערנאַרד״ איבער׳ן אַטלאַנ-טישען אָקעאַן קיין לע בורזשע. דער אַעראָפלאַן האָט נישט קיין שווים-אַפאַראַט און נישט קיין ראַדיאָ-סטאַציע. דער פליה איז אויסגערעכענט אויף 800 מייל און זאָל נישט איבערגעריסען ווערען בעת׳ן רעגען און נעבעל.

פונ׳ם זעלבען לופט-פלאַץ פליהען היינט אַרויס 2 אַמעריקאַנער לופט-פליהער, יאָנסען און וויליאַמס. זיי פליהען קיין רוים איבער׳ן אַטלאַנ-טיק.

דאָס וועטער איז אַ גינסטיגעס, הגם נישט אַזוי גינסטיג ווי דאָס איז געווען בעת׳ן פליהען פון טשעמבערלען, לינדבערג און בירד.

פאר א פויליש-רומענישער ווירטשאפטס-קאנפערענץ

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש).

די פאָרבעראַטונגען צו דער עקאָנאָמישער קאָנפערענץ צווישען פוילען מיט רומעניען זענען אין בוקאַרעשט פערענדיגט געוואָרען. די פוילישע דעלעגאַטען זענען אַרויסגעפאָהרען קיין פוילען. די קאָנפערענץ וועט פאָרקומען אָנהויב יוני אין וואַרשאַ.

הארימאן קומט קיין פוילען

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספאָנדענט). דעם 10. יוני וועט קיין וואַרשאַ קומען האַרימאַן, כדי צו פיהרען די אונטערהאַנד-לונגען וועגען דער עלעקטריפיקאַציע פון פוילען-

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 34 יאָהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, טאָכטער, שוועסטער און שוועגערין

ג. ע. ליבע ראזענצווייג

(געבוירען מאשקאוויטש)

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, דעם 30-טען מאַי 1929 2 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז פאַלודניאָווא 12, ווערען געבעטען צו קומען אַלע פערוואַנדטע, פריינד און בעקאַנטע, כדי איהר אָפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

7603

חדר „יסודי התורה הראשון״

שע״י „אגודת ישראל״ לאָדז, פאַלודניאָווא 11

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאַכט, מוזען אַלע עלטערן, וועלכע ווילען זייערע קינדער (געבוירענע אין די יאָהרען 1915 — 1922) לאָזען לערנען אין חדר צום קומענדיגען שול-יאָהר 1929/30 (ד. ה. פון 1 ווערשעשען אייגענהענדיג אונטערשרייבען וועגען דעם אַ דעקלאַראַציע צו דער שול-אינספעקציע ביז דעם 31 מאַי, דערביי דאַרף מען בייליגען די מעטריקע פון תלמיד.

דעקלאַראַציעס ווערען אויסגעפיהרט אין דער קאַנצעלאַריע פון חדר טעגליך פון 11 — 1 און פון 5 — 8 נאָכמיטאָג.

די לייטונג.

בעמערקונג: די ביז-איצטיגע תלמידים, זאָגאַר די נישט שול-פליכטיגע, מוזען זיך אויפסניי דעקלאַרירען ווי אַמשנעלסטען, דען עס ווערען שוין אָנגענומען נייע תלמידים און די פלעצער זענען בעגרעניצט וכל הקודם זכה, און דער פלאַץ, וואָס איז בעזעצט דורך אַ נייעם תלמיד נוצט נישט קיין שום טענות און חשיבות צו ענדערן.

7597

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 5 יאָהר אונזער טייער און אונפערגעסליך טעכטערל

ג.ע. אסתר חנה׳לע אסט

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, דעם 30 מאַי ד. י. 12 אַ זייגער בייטאָג פון אַננאַ-מאַריאַ-שפיטאָל, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע עלטערן.

א שטוב מיט א קוך

איבערצוגעבען

פון זאָפאָרט

אויף פאַנסקאַ גאַס

ביים גרינעם מאַרק.

צו ערפאַהרען אין אַדמינ.

חסד של אמת ומנחמי אבלים, לאָדז.

מאַכט בעקאַנט, אַז היינט, דאנערשטאג, דעם 30. מאַי, 3 אַ זייגער נאָכמ. צום 1. טערמין, ביי נ״שט ערשיינען די געהעריגע צאָהל מיטגלידער 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג וועט פאָרקומען

די יעהרליכע גענעראַל-פערזאמלונג

פון די מיטגלידער אין פעראיינס-לאָקאַל, פיעטריקאָווער 34.

די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: מען בעט מאַסענווייז צו ערשיינען.

7601

יוגענד-סעקציע ביי „פועלי אמוני ישראל״, לאדז. ⁝ נייער ענגלישער זאל 10 פאַלודניאָווא 10.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 30. מאַי ד. י., 8 אין אָוועגד קומט פאָר

א פייערליכע ל״ג-בעומר-אקאדעמיע

פראגראם:

1) ערעפנונג — פ. אַלטמאַן, 2) געזאַנג, אויסגעפיהרט דורכ׳ן רעליגיעזען אַרבייטער-כאָר „רנה״, 3) רעפעראַט א.ד.ט. „די בעדייטונג פון ל״ג-בעומר פאַר די רעליגיעזע אַרבייטער-יוגענד״. רעפערענט: ח׳ י. זילבערבערג, 4) דעקלאַמאַציעס. 5) רעפעראַט א. ד. ט. „ל״ג-בעומר אַלס היסטאָרישער טאָג פאַר׳ן יודישען פאָלק״, רעפערענט: ד. ה. זילבערשטיין, 6) רעציטאַציעס — ח׳ יזראלי וו... 7) שלום-רעדע ח׳ נוסבוים, 8) געזאַנג „נישט פערזאמלונג״.

בילעטען צום פרייז פון 50 און 30 גר. אין סעקרעט. פון פא״י, ווסבאָדניאַ 66, ווי אויך ביי יוטאַלען, פיעטר. 60, צוקערגיע קעמפינסקי, צעג. 49 און ביי דער קאַסע פון זאַל.

7602

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפע (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

ספרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן לעטשנוצע, נבערזשער 17 פון 10—11 און פון 8—?

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספעציעל פאַר לונגען-און הערץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

אכטונג, שעכטער-הורטאוניקעס!

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 30. מאַי, 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר אין לאָקאַל פון שעכטער-הורטאָוניקעס-פעראיין פון „גאָשטשיני דוואָור״, פאַרזשעטשנאַ 10

די יעהרליכע גענעראַל-פערזאמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) וואַהלען פון אַ פאָרזיצענדען, 2) וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג און אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 3) פרייע פאָרשלאָגען, 4) סטאַטוטען-ענדערונג.

אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: אויב די פערזאַמלונג וועט נישט צושטאַנד קומען, קומט זי פאָר מוצש״ק דעם 8. יוני ד. י. 9 אָוועגד אין זעלבען לאָקאַל ביי יעדער צאָהל מיטגלידער.

עס ווערט געזוכט

צוויי צימער

אין צענטרום שטאָט פאַר אַ ערשטקלאַסיגער שניידעריי

אויף סטאַלע וואוינונג אויף צוויי, דריי מאָנאַט.

אָפערטען אין אַדמיניסטראַציע פאַר ליטערע „S. R.״

בעקאנטמאכונג.

היינט, דאנערשטאג, ד. 30. מאַי 1929, 9 אָוועגד קומט פאָר

א פארוואהל-פערזאמלונג

אין לאָקאַל פון „לינת הצדק״ ציגעל גאַס 53, אויף וועלכע עס ווערען געבעטען אַלע מיטגלידער פינקטליך צו קומען.

מיטגלידער פון דער וואַהל-קאָמיסיע ביי „לינת הצדק״

קאָנפערענץ פון פוילישע יודען אין אמעריקע

ניו-יאָרק, 29. (יט"א טעלעגראַפיש).

ר אָהאָט זיך געעפענט די 21-טע קאָנפערענץ פון די פוילישע יודען אין אַמעריקא. צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען דרייהונדערט דעלעגאַטען, וועלכע רעפּרעזענטירען 86 לאַנדסמאַנשאַפטען. אַ בעריכט וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די יודען אין פוילען האָט אָפּגעגעבען ד"ר גאָטליב. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וואָס פאָדערט אויף אַלע לאַנדסמאַנשאַפטען איינצופאָרדערן הילפס-אַקציעס פאַר זייערע געמיינדעס.

משפט איבערן תלמוד אין יוגאסלאוויען

בעלגראַד, (יט"א). די טעג איז אין געריכט אין דער שטאָט פאָזשעגא פאָרגעקומען אַ פּראָצעס, וואָס האָט אַרויסגערופען ערינערונגען פון מיטעל-אַלטער. אין צענטער פון די געריכטס-פערהאַנדלונגען איז געשטאַנען אַ ריספּוט איבער'ן תלמוד. די אָנקלאַגע האָט אַריינגעטראָגען די יודישע קהלה אין בראָד בײַ דער טייך סאַווע. אַלס אָנגעקלאַגטער איז ערשינען אַדוואָקאַט ה. גאָלוביטש, וועלכער האָט רעדענדיג וועגען אַ יודישען נאָטאַר זיך אויסגעדריקט דאָס „דער תלמוד לערנט, אַז אַ יוד קאָן אָפּנאַרען און בעשיםפען אַ נישט-יוד".

פאַר'ן געריכט זענען ערשינען אַלס זאַכקענער צוויי קאַטוילישע טעאָלאָגען, וועלכע האָבען זיך אָבער פערופען אויף דעם בעקאַנטען איגנאָראַנט און רעמאַסקירטען פּעלשער אויגוסט ראָהלינג...

מצד דער יודישער קהלה אין בראָד איז אַרויסגעטרעטען דער בעקאַנטער יודישער פּובליציסט אַרוו. דר. יאַראָסלאַוו שיק פון זאַגרעב. דער געריכטס-זאַל האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ טיפּיש מיטעלאַלטערישען בילד: אין פאָלגפאַקטען זאַל זענען רעכטס געשטאַנען קריסטליכע גייסטליכע, לינקס — רבנים און קהלה-פאָרשטעהער, וועלכע האָבען מיט גרויס שפּאַנונג און אויפרעגונג נאָכגעפאָלגט די געריכטס-פערהאַנדלונגען.

דער אָנגעקלאַגטער האָט געהאַלטען אַנ'אַנטיסעמיטישע העצרעדע, איבערחזרנדיג אַלע אוּן שוין לאַנג רעמאַסקירטע בלבולים געגען תלמוד, שולחן-ערוך א.אַז.וו. אַרוו. שיק האָט אין אַ מייסטער האַפטער רעדע צעקלאַפּט אַלע אומגעלומפּערטע בעשולדיגונגען. אויך דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט צו בעשטראָפען דעם אָנגעקלאַגטען פאַר בעליידיגען אַ געזעצליך אָנערקענטער רעליגיע. דאָס געריכט האָט פערמשפּט דעם אָנגעקלאַגטען אויף 8 טעג אַרעסט.

אינסטיטוט פאַר יורידישער פאָרשונג בײַם ירושלים'ער אוניווערזיטעט

ניו-יאָרק, (יט"א) די טעג איז דאָ פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון קאָמיטעט פון יודיש-אַמעריקאַנישע יוריסטען, וואָס בילדעט אַ צווייג פון הילפס-קאָמיטעט פאַר'ן העברעאישען אוניווערזיטעט און האָט זיך געשטעלט פאַר אַנ'אויפגאַבע צו גרינדען אַנ'אינסטיטוט פאַר יורידישער פאָרשונג בײַם העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים.

דער נייער אינסטיטוט זאָל זיין געווידמעט הויפּטזעכליך דעם שטודיום פון דער יודישער יוריס-פּרודענץ, וואָס איז געקומען צום אויסדרוק אין פערשידענע געשטאַלטען ביז דעם היינטיגען טאָג.

אַ רייה בעקאַנטע פּערזענליכקייטען האָבען אויסגעדריקט זייער צושטימונג צום פּראָיעקט פון נייעם אינסטיטוט אין ירושלים, צוו. אַנר. האָבען אויסגעדריקט זייער צושטימונג דער געוו. פּרעזידענט קולידזש, דער ריכטער פון העכסטען געריכט האָפט, פּראָפ. פראַנקפורטער, דר. מאַגנעס, און פּרעזידענט דר. ווייצמאַן.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען גלייך צוצוטרעטען צו דער אָרגאַניזירונגס-אַרבייט פון יורידישען אינסטיטוט.

דער עקזעקוטיוו פון יודישע האַנדווערקער-וועלט-פערבאַנד

פון לאדז איז אַריין אין עקזעקוטיוו ד"ר. אַרדינאַנס

בערלין, אויף דער לעצטער זיצונג איז בעשטימט געוואָרען דער ביוראָ פון'ם האַנדווערקער-וועלטפערבאַנד און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַנ'עקזעקוטיווע. אַלס פּרעזידענט איז אויסגעוועהלט געוואָרען מאַרקוס (דייטשלאַנד) און אַלס ויצע-פּרעזידענטען וואָלף (בערלין) און חיים ראַסנער (וואַרשאַ). אינ'ם עקזעקוטיוו זענען אויסגעוועהלט געוואָרען 18 פאָרטרעטער פון פּוילען, דייטשלאַנד, טשעכיע, פּאַלעסטינא, ליטאַ, רומעניע, ענגלאַנד, פראַנקרייך, אַמעריקא, בעלגיען, אונגאַרן, און לעטלאַנד. פון פּוילען איז אין עקזעקוטיוו געוועהלט געוואָרען פישער (קראָקאָ), קרוק (ווילנא), וואַלדשטיין (בענדין), עליאַש (קאַליש), אָרדינאַנס (לאָדז) אויפ'ן פאָרשלאַג פון ראַסנער'ן ווערט בעשלאָסען צו שאַפען אַ האַנדווערקער-פאַנד אונטער'ן נאָמען „קרן-המלאכה". מיט אַ שלוס-רעדע פון פּרעזידענט מאַרקוס ווערט דער ערשטער וועלט-קאָנגרעס פון די יודישע האַנדווערקער געשלאָסען.

שילער-דעמאָנסטראַציעס אין מעקסיקא

לאָנדאָן, 29. (ספּ. טעל.) אין מעקסיקא איז פאָרגעקומען אַ מאַניפעסטאַציע פון שילער און סטודענטען געגען דער פּאָליציי, וועלכע האָט מיט אַ פּאָר טעג צוריק בײַם צוטרייבען אַ פערזאַמלונג פון שטרייקענדע דערהרגעט איין שילער און פערוואונדעט עטליכע אַנדערע.

עס האָט זיך ווי בעוואוסט אָנגעהויבען אַן אַלגעמיינער שטרייק אין די שולען אַלס פּראָטעסט געגען די הורש-עקזאַמענס אין די אוניווערזיטעטען.

ענין אפּעלן אין פעלקער-בונד

גענף, 29. (ספּ. טעל.) דער ראַט פון פעלקער-בונד האָט בעקומען די אָנקלאַגע פון פּוילען אונ'ם ענין אָפּעלן.

וואָרנונג פאַר עמיגראַנטען, וואָס קלייבען זיך קיין פּאַראַגוויי

פּאַריז, (יט"א). ווי מען טיילט מיט דער דירעקציע פון „היאַס" פון דרום-אַמעריקא איז איצט די לאַגע אין פּאַראַגוואַי צוליב די גרענעץ-קאָנפליקטען מיט באָליוויען אַ כאַאָטישע, וואָס עס האָט גורם געווען אַנ'ערנסטען ווירטשאַפטליכען קריזיס. יודישע עמיגראַנטען, וואָס האָבען ברעה צו פאָהרען קיין פּאַראַגוואַי ווערען געראַטען ,זייער רייזע אָפּצולעגען ביז די לאַגע וועט אויפגעקלערט ווערען.

„יודעא לייף עכשירענס"

ניו-יאָרק. (יט"א) די פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „יודעא לייף עכשירענס" האָט בעקומען אַ בעווילינג צו פערגרעסערען איהר אַקציען-קאַפּיטאַל מיט איין מיליאָן דאָלאַר.

מאַרשאַל פילסודסקי קאָנפערירט מיט מין. זאַלעסקי

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש).

מאַרשאַל פילסודסקי האָט היינט אויפגענומען דעם אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי און מיט איהם אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ.

רעגירונגס-קלוב גרייט זיך צו דער סיים-שלאַכט

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש).

היינטיגען שבת וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב פון ב. ב. אויף דער זיצונג וועלען אָפּגעגעבען ווערען בעריכטען פון דער טעטיגקייט פון די רעפּוטאַטען אויף די ערטער און ווי עס בעציהען זיך די וועהלער צום פּראָיעקט וועגען ענדערן די קאָנסטיטוציע. די פיהרער פון קלוב האַלטען, אַז אויף דער הערבסט-סעסיע פון סיים וועט מוזען פאָרקומען די ענטגילטיגע שלאַכט אַרום דער ענדערונג פון דער קאָנסטיטוציע.

דר. מלינאַרסקי פאָהרט אויף די בעראַטונגען פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט בײַ דער פעלקער-ליגע

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש).

מאָרגען אין אָוונט פאָהרט אַרויס קיין פּאַריז דער וויצע-פּרעזעס פון באַנק פּאָלסקי ד"ר מלינאַרסקי.

ד"ר מלינאַרסקי וועט אַנטיילנעהמען אין דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון פינאַנץ-קאָמיטעט בײַ דער פעלקער-ליגע, וועלכע הויבט אָן זייניע זיצונגען דעם 4-טען יוני אין פּאַריז.

פראַנצויז. פּאַרלאַמענטאַריער קומען קיין פּוילען

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש).

בשעתו האָט אין די פּאָליטישע קרייזען אַרויסגערופען אַ טומעל די פראַגע וועגען קומען קיין פּוילען פון דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענטאַרישער דעלעגאַציע. איצט ווערט בעקאַנט, אַז די דעלעגאַציע וועט קומען קיין פּוילען אין סעפּטעמבער.

באַנדיטען-אָנפאַל אין אַ צוג

קעלץ, 29. (ספּ. טעל.)

נעכטען 11 אַ זייגער אינאָוונט, איז צווישען די סטאַציעס פּוקאָווניאַ—אָלקוש אויף דער ליניע סטזשעמיעשיצע—רעמבלין אַריינגעשפרונגען אין וואַגאָן פון 3-טען קלאַס אַ פערמאַסקירטער באַנדיט.

נאָכדעם ווי ער האָט טעראָריזירט די אַנוועזענדע, האָט ער זיך גענומען צום חוזב. איינעם פון די פּאַסאַזשירען האָט איהם געשטעלט אַ ווידער-שטאַנד ,דער באַנדיט האָט אין איהם דריי מאָל אויסגעשאָסען און איהם אַוועקגעלעגט אַ טויטען. נאָכדעם איז דער באַנדיט אַרויסגעשפרונגען דורך פענסטער.

די פּאָליציי האָט פעראָרדענט אַנ'אָבלאַוע

געהיימנישפולע בעראַטונגען פון דייטשען קרוינפּרינץ מיט אַ מיטגליד פון דער ענגלישער קעניגליכער פאַמיליע

קראָקאָ, 29. (ספּ. טעל.) דער היגער „קורער" ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, וועגען דייטשען קרוינפּרינץ און דעם ענגלישען אויסערן-מיניסטער.

אין אַפּריל איז קיין ראַפּאַלאָ אָנגעקומען אין געהיים דער געוועזענער קרוינפּרינץ און האָט זיך בעזעצט אין האָטעל אונטערן נאָמען גראַף געלדען. קורץ נאָכדעם איז קיין ראַפּאַלאָ געקומען דער ענגלישער קרייסער „ראָיאַל אָאַק".

דעם אינפאָרמאַטאָר, וועלכען ס'איז געלונגען צו זיין אויף דער שיף, האָט דאָרט געזעהען אַ מיטגליד פון דער ענגלישער קעניגליכער משפּחה, און אַנ'אָנגעזעהענעם ענגלישען דיפּלאָמאַט (דאָס איז געווען דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער טשעמבערלען).

אין עטליכע טעג אַרום האָט די אָנפיהרונג פון ענגלישען פלאָט איינגעאָרדענט אַנ'אָפיציעלע אויפנאַהמע פאַר'ן געוועזענעם קרוינפּרינץ דערביי זענען אַלע אָפיצירען געקומען אין גאַלאַ-קליידונג.

אויף מאָרגען איז דער קרוינפּרינץ אַרויסגעפאָהרען אויף פינף טאָג קיין רוים, צוריקקומענדיג האָט ער נאָכאַמאָל בעזוכט די עסקאַדרע, וועלכע האָט זיך צוריקגעקעהרט קיין ענגלאַנד און דער קרוינפּרינץ קהאָט זיך אומגעקעהרט קיין דייטשלאַנד.

די געשפּרעכען, וואָס זענען בײַ די בעגעגענישען געפיהרט געוואָרען, זענען זעהט אויס געווען אַזוי וויכטיג. אַז דער קרוינפּרינץ האָט נישט געקענט אַוועקפאָהרען צו דער לויה פון זיין פעטער, וועלכער איז דאַן געשטאָרבען אין דייטשלאַנד און האָט נישט געקענט אַפילו אָנקומען אויפ'ן געבורטסטאָג (דעם 6. מאַי) קיין דייטשלאַנד.

וויכטיג פאַר לעטניקעס

PALMA-PATENT

אַנשטאַט זיך צו באַרגען אַ בעט אויף אַבנוץ-געלד קויפט בעסער פאַר'ן זעלבען געלד אַנ'עכט פּאַטענט'ירט בעט מיט אַ מאַטראַץ PALMA-PATENT וואָס איז פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע פאַר וועלכען מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר.

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס, ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך. טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך מעטער-מאַס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע **קאָזעטקעס** און **טאַפּטשאַנעס**

בעט.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פּאָלאָווע-בעט. 14 זל.

רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. זעמטליכע רעפּעראַטורען.

הורט לאָדז, פּאַלנאַצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל

שייטלען

אין אַ גרויסען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע פריזורען און פערשידענע קוואַליטעטען האָר צו מעסיגע פּרייזען צו בעקומען בײַ

פּאַרזשוצקאַ, קאַמיענאַ 5.

אַ גוט געהענדעס **געוועלב** מיט אַ שטוב און קיך צו פערקויפען

131 פּאָמאָרסקאַ 131

Dr. DONCHIN

מאַניושקי 1, טעלעפאָן 97-

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 1—10 מיטאָג און 4—7

זונטאָג פון 10 ביז 1 בײַטאָג.

r. H. WOŁKOWYSKI

נאַוועלניאַנאַ 25, טעל. 87-6

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועַנעַרישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8

r. med. J. LUBICZ

RTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער. איינגענע פּראַקטיק פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קונסטליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.

נעמט אָן 5—7 אין אָוונט.

די סיבות
פון פּאָליטישען שטילשטאַנד.

נאָך די עטליכע חדשים פּאַכען מיט׳ן שווער־דעל, דראָהען מיט איבּערקעהרענישען, שפּיצרוטען, שטעקענס איז אינ׳ם אינערליך פּאָליטישען וועלטעל געקומען צו אַ שטילשטאַנד.

איז דאָס אַ בּלויזע מידקייט? אַן׳אָטעם־פּויזע אָדער אַ שטילשטאַנד ערב אַ שטורעם? די ענדע־ציע שרעקט זיך פאַר׳ן דאָזיגען שטילשטאַנד און זאָגט אָפען אַרויס איהר מורא, אַז עפּעס הינטער די קוליסען גרייט מען פאַר איהר צו אַן׳איבּער־ראַשונג אין דער פאָרם פון אַ פערשטענדיגונג צווישען דער סאַנאַציע און דער לעווּיצע. דער „בּלאָק פּראָווידי" איז נישט שולדיג. געבּליבּען קיין ענטפער און טייטשט אויס דעם שטילשטאַנד אַלס אַ בּעווייז, אַלץ איז גוט און וואויל, אין פּוילען בּעהט איצט אַלץ נאָרמאַל, גוט און וואויל, נישטאָ קיין קריזיס, נישטאָ קיין דאגות, די רעגירונג ער־לעדיגט אַלץ ווי ס׳דאַרף צו זיין און דעריבּער האָט נישט די אָפּאָזיציע וואָס צו טון. דער „ראָ־בּאָטניק" דאַגעגען לאַכט קודם כל אויס די פוסטע רייד פון דער ענדעציע, אַז דאָ קומט פאָר עפּעס אַן׳אינטריגע פון מאַסאָנען מיט יודען. די סיבה פון שטילשטאַנד ליגט ערגיץ אַנדערש.

דאָס איבּערנעהמען די רעגירונג דורך שווי־טאַלסקי האָט בּיז איצט נישט אַרויסגערופען קיין געשעהענישען ווי דאָס האָבּען ערוואַרט די עק־סטרעמע קאָנסערוואַטיווען, עס איז געווען גראָד קאָפּויערדיגעס. דער בּירגער, וועלכער האָט זיך בּעת דער באַרטעל־עפּאָכע צוגעוואוינט צו לייענען טעגליך אין זיין צייטונג, וועגען דער „שאַפונגס־פרייד" פון פּרעמיער, פון יעדען מיניסטער בּעזונ־דער און פון אַלע מיניסטאָרען צוזאַמען — אַזאַ בּירגער בּעקומט טאַקע דעם איינדרוק, אַז „אין פּוילען געשעהט גאָר נישט". דאָס איז אָבּער אַן־אילוזיע, אין פּוילען „געשעהט" זעהר פיל נאָר שוויטאַלסקיס קאַבּינעט האָט אָפּגעשטעלט די פּרע־סע־רעקלאַמע און — צוליב׳ן שליסען די סיים־סע־סיע — האָט דאָס פּאָליטישע לעבּען אָנגעוואוירען די „סענסאַציאָנעלע" זייט, דאָס פּאָליטישע לעבּען איז אַרונטער הינטער די קוליסען.

פאַרוואָס?

די לאַגע פון דער נייער רעגירונג איז נישט פון די גרינגע. ה׳ בּאַרטעל האָט אין זיין צייט גע־ריטען אויף דער „קאָניונקטור", ה׳ בּאַרטעל האָט געוואָלט, אַז מען זאָל איהם בּעטראַכטען אַלס דעם פאָרשטעהער פון דער אידעע פון „מיטאַרבּייט" צווישען סיים מיט דער רעגירונג. ה׳ בּאַרטעל איז בעפאַלען און ווי עס איז צו זעהן פון זיינע איי־גענע געזעגענונגס־אַרטיקלען איז ער טאַקע בּעפאַ־לען צוליב׳ן נישט האָבּען קיין ערפאָלג אין זיין בּלומר׳שטע „מיטאַרבּייט".

דער סימבּאָל פון זיין דורכפאַל האָט געזאָלט זיין דער בּעשלוס פון סיים צו שטעלען דעם מי־ניסטער טשעכאָוויטש פאַר׳ן מלוכה־טריבּונאַל. שווי־טאַלסקי׳ס קאַבּינעט איז אַרויף אויף דער אַרענע אין דער ראָל פון אַ „רעגירונג פון שטאַרקע מענ־שען", די פּולקאָווניקעס־גרופּע האָט פעסט גענומען אין איהרע הענד די אָנפיהרונג מיט דער מלוכה און דאָ פּלוצלינג — שטילשטאַנד...

דער ענטפער איז אַ פּשוט׳ער.

דיווירטשאַפטליכע סיטואַציע פון אייראָפּע ווי פון פּוילען איז אין מאַי 1929 גאָר אַן׳אַנדע־רע ווי אין מאַי 1926 — אַ פּונקט פערקעהרטע. די פּאָליטישע כחות־פערהעלטנישען אין דער גע־זעלשאַפט זענען ראַדיקאַל געענדערט געוואָרען. די אַלגעמיינע אומצופרידענהייט וואַקסט און די גאַנ־צע האַנדלונג פון סאַנאַציע־לאַגער אין גרויסע ווי אין קליינע זאַכען פערטיפט נאָך די אומצופרידענ־הייט, די שפּעקולאַציע פון סאַנאַטאָרען צו צובּרע־כען די פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס און מאַכען זיי מיד האָט זיך נישט איינגעגעבּען און דעריבּער איז דער שטילשטאַנד געקומען מצד דער רעגירונג, וועלכע איז צופרידען, אַז מען לאָזט איהר דער־וויילע צורוה, ווייל בּיי די איצטיגע בּעדינגונגען איז די לעוויצע נישט אימשטאַנד צו שאַפען אַ רעגירונג מיט אייגענע כחות, ווען אַפילו די איצ־טיגע רעגירונג זאָל אַליין אָפּטרעטען.

אָט דאָס זאָלען זיין די הויפּט־סיבות פון צייט־ווייליגען פּאָליטישען שטילשטאַנד.

נ. —

מאָסקווע קריגט זיך מיט׳ן סאָוויעטישען איבּערן־קאָמיסאַריאַט
איבּער דער פראַגע וועגען אַרויסזעצען פון די וואוינונגען
די מחלוקה ריהרט אָן אַ גרויסע צאָהל יודען אין מאָסקווע

מאָסקוואַ. (יט״א) צווישען דער מאָסקווער סאָוויעט און דעם סאָוויעטישען אינערן־מיניסטער־יום איז ענטשטאַנען אַ מחלוקת, וואָס ריהרט אָן אַ גרויסע צאָהל פון יודען אין מאָסקוואַ.

די מחלוקת איז אַ רעזולטאַט פון דעם בּע־פעהל מצד דעם מאָסקווער סאָוויעט צו עקסמיטירען פון די וואוינונגען אַלע „נישט־אַרבּייטענדע עלעמענ־טען" און געוועזענע הויז־איינענטימער. דער אינערן־קאָמיסאַריאַט ערקלערט איצט, אַז דער עקסמיסיע אונטערליגען נישט די עלעמענטען, וואָס צאָהלען אַרענדע פאַר זייערע וואוינונגען דער רעגירונג, ווי אויך נישט יענע, וואָס זענען מיטגלידער פון פּריוואַטע אַקציעס־געזעלשאַפטען פון האַנדעלס־כאַראַק־טער. דער מאָסקווער סאָוויעט איז בּעטען דער ראַ־טע ערקלערונג פון אינערן־קאָמיסאַריאַט, און האַלט, אַז מען דאַרף אומבּעדינגט עקסמיטירען פון די וואוינונגען אַלע, אַרויסנעהם, אויב זיי זענען נישט קיין אַרבּייטער.

מיינונגס־פערשידענהייטען זענען איצט אויך ענטשטאַנען אין מאָסקוואַ וועגען דער צייט פון וועל־כער די עקסמיסיעס זאָלען זיך אָנהויבּען. דאָס אינערן־מיניסטעריום האָט פאָרגעשלאָגען, אַז די עקס־מיסיעס זאָלען זיך אָנהויבּען דעם 15־טען סעפּ־טעמבּער בּעת דער מאָסקווער סאָוויעט וויל, אַז די עקסמיסיעס זאָלען זיך אָנהויבּען פאַלד, ענגער היינ־טיגען מאַי חודש.

אַ יודישע קאָלאָניזאַציע־געזעלשאַפט אין אַרגענטינע

בּוענאָס־איירעס. (יט״א) דאָ איז אָפּ־געהאַלטען געוואָרען אַ פערזאַמלונג פון היגע געזעל־שאַפטליכע טוער געווידמעט דער שאַפונג פון אַ פאָנד צו שטיצען די יודישע קאָלאָניסטישע קינדער און אויך עמיגראַנטען, וואָס ווילען זיך ווידמען דער לאַנדווירטשאַפט.

נאָך אַן אויספיהרליכע דיסקוסיע איז בּעשלאָ־סען געוואָרען צוצוטרעטען צו רעאַליזירען דעם קאָלאָניזאַציע־פּלאַן און צו דעם צוועק גרינדען אַ „אַרגענטינער יודישער קאָלאָניזאַציע־געזעלשאַפט". הגם די נייע געזעלשאַפט ווערט געגרינדעט אויף געז־שעפטליכע יסודות וועט זי טראָגען אַ געזעלשאַפט־ליכען כאַראַקטער.

דער אַקציען־קאַפּיטאַל פון דער געזעלשאַפט ווערט דערגרייכען בּיז 1 מיליאָן פּעזאָס. עס וועלען אַרויסגעלאָזט ווערען 5 סעריעס אַקציעס צו 200,000 פּעזאָס. דער פּרייז פון איינציגע איז בּעשטימט געוואָרען אויף 100 פּעזאָס.

די פיהרער פון דער נייער געזעלשאַפט האָ־בּען זיך געשטעלט אין פערבּינדונג מיט דער יודישער „אַגראַר־פעדעראַציע" אין אַרגענטינע. עס איז געוועהלט געוואָרען אַן אָרגאַניזיר־קאָמיטעט, וואָס פיהרט אַ לעבּהאַפטע פּראָפּאַגאַנדע לטובת דער נייער געזעלשאַפט.

אויף די פערזאַמלונגען, וואָס ווערען אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, צונויפגערופען ווערט לעבּ־האַפט בּעהאַנדעלט הויפּטזעכליך די פראַגע פון זיכערען דעם געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער פון דער נייער אונטערנעמונג.

אַבּעסינישער קעניג
שפּענדעט לטובת דעם פאַלאַשען־פאָנד

ניו־יאָרק. (יט״א)
דער לייטער פון אַמעריקאַנער פּראָ־פאַלאַ־שען קאָמיטעט דר. פייטלאָוויטש האָט מיטגעטיילט דאָס דער קעניג פון אַבּיסיניען האָט געשפּענדעט 2500 דאָלאַר אויף צו בּויען אַ נייעם בּנין פאַר דער אַמעריקאַנער שול פאַר די פאַלאַשען־קינ־דער אין דער הויפּטשטאָט פון אַבּיסיניען אַדיס־אַבּאַבּאַ.

ווי בּעקאַנט וואוינען אין דער שטאָט אַניערה 50,000 פאַלאַשען.

פון לעטלאַנד קיין ארץ־ישראל אויף אַ מאָטאָציקל

ריגע. (יט״א) די מיטגלידער פון ריגער „בּרית־טרומפּעלדאָר" יאַפע, מצליח און לייטמאַן אונטערנעמען אין דער נאָהענטסטער צייט אַ רייזע פון לעטלאַנד קיין ארץ־ישראל. די רייזע וועלען זיי מאַכען אויף מאָטאָציקליסטען. דער מאַרשרוט פון דער נסיעה איז: ריגע—בּערלין—ווין—ציריך—וואַר־שאַ—פּאַריז—מאַרסעל פון דאָרטען מיטן שיף קיין יפו.

יובּילעי פון אַן׳אָנגעזעהענער יוד. פּערזענליכקייט אין אונגאַרן

בּודאַפּעשט. (יט״א) די טעג האָט געפייערט זיין 70־יעהריגען געבּורטס־טאָג דער פּרעזידענט פון אָרטאָדאָקסישען לאַנד־קאָמיטעט אין אונגאַרן ה׳ אַדאָלף פרענקעל. דער יובּילאַר איז אַ זעהר פּאָפּולערע פּערזענליכקייטען אין די בּולגאַרישע קריי־זען פון דער יודישער אָרטאָדאָקסיע. ה׳ פרענקעל האָט בּעקומען פיל בּעגריסונגען פון יודישע און נישט יודישע פּערזענליכקייטען און אָרגאַניזאַציעס. די בּו־דאַפּעשטער אָרטאָדאָקסישע צייטונג „ושירא אודיש־סאג" האָט אַרויסגעגעבּען אַ ספּעציעלען נומער לכּבוד דעם בּעל־היובל.

בּירגער פון דריטער מדרגה
ווי זעהט מיר אויס אין דער פרייער אַמעריקאַ

אַ קלאָהר בּילד וועגען דער פּאָליטישער און אַפילו בּירגערליכער „גלייכבּערעכטיגונג" פון יו־דען אין דער „פרייער" אַמעריקע גיט אונז פאָל־גענדער אויסגעצייכענטער אַרטיקעל פון בּעקאַנ־טען זשורנאַליסט אב. גאָלדבּערג, וועלכע מיר בּרענגען דאָ אין אַ קיצור:

„עס איז אַ אַלטער אמת, אָבּער עס שאַדט נישט איהם נאָכאַמאָל איבּערצוחזר׳ן.

מיר זענען אויך אין דעם פרייען אַמעריקאַ בּירגער פון דער צווייטער מדרגה, רופט עס נישט חלילה, אַנטיסעמיטיזם ווען עס איז דאָ אין לאַנד אַנטיסעמיטיזם, מוזען דאָך זיין אויך אַנטי־סעמיטען, אָבּער קיין איין וויכטיגער האַלב אָפּי־ציעלער וועט אייך צוגעבּען, אַז ער איז אַן׳אַנטי־סעמיט. ווי פאַלט אייך איין אַזאַ געדאַנק? גאָט זאָל שומר ומציל זיין. דער מין, אויב מען זאָל גלוי־בּען דער אָפיציעלער אַמעריקע גלויבּען אויפ׳ן וואָרט, איז נאָר דאָ נישט בּנמצא. אַדרבּא, ווען איהר ווילט, זענען זיי אַלע בּעוואונדערער ממש פון דעם גרויסען פאָלק ישראל און זיין בּיבּל. איהר קענט בּיי יעדען אָפיציעלען אַמעריקאַנער פועל׳ן אַ פּאָר קאָמפּלימענטען שיינע זיסע רייד מכּח דער קולטור־הויכקייט פון דער יודישער ראַסע, וועגען דער ריינקייט פון אונזער פאַמיל־יען־לעבּען, וועגען אונזער ענערגיע און געשעפטס־זין — קאָמפּלימענטען וועט מען אויך נישט קאַר־גען, אָבּער ווען עס קומט צום עיקר, דאָס הייסט צו חשוב׳ע אַמטער, הויכע שטעלען, צו כּבוד און פעראַנטוואָרטליכקייט, האַלט מען יודען פון דער ווייטענס, לאָזט מען זיי פּשוט אויף יענער זייט טיר. ער קאָן און ווייטער נישט דאָס ווערט געטון אַזוי סיסטעמאַטיש, אַז ער איז, מעהר ווי בּעליידיגענדיג. עס ווערט געטון אַזוי אָפען און אומפערשעמט, אַז עס שמעקט דערפון פעראַכטונג אויף מיילען.

עס וועט נישט זיין איבּערטריבּען צו זאָגען, אַז אַפילו אין צאַרישען רוסלאַנד האָט מען יודען נישט בּעהאַנדעלט מיט אַזוי פיל בּטול, גרינגשע־צונג, מיט אַזוי פיל פעראַכטונג ווי אין דער פרייער מדינה אַמעריקאַ.

אויך אין צאַרישען רוסלאַנד זענען געווען אייניגע יודען לכל הפחות קרובים למלכות, וועל־כע מען פלעגט מאָל בּיי וויכטיגע פונקציעס איינלאַדען. אויב נישט קיין יודען איז לכל הפחות פון יודישען אָפּשטאַם.

בּיי אונז אין אַמעריקאַ ווערט דער יוד ממש בּעהאַנדעלט ווי אַ מצורע. ער ווערט נישט גע־לאַדען צו קיין שום וויכטיגער פונקציע. ער עק־זיסטירט נישט, מען מאַכט אויס דאָס צעטעל און אַ וואַכזאַם אויג זעהט שוין שטענדיג, אַז עס זאָל זיין „יודען־ריין".

מיר זענען דאָ איבּער פיר מיליאָן. דאָס איז נישט קיין קליינער פּראָצענט, ווען מען נעמט אין חשבון, אַז די מיינסטע יודען וואוינען אין די שטעט, און דוקא אין די גרויסע שטעט וואו די וויכטיגע פונקציעס קומען פאָר, און דאָך איז בּיי זיי אַלע דער יוד „לא יזכר ולא יפקד", עס ווערט אין דעם פּרט קיינמאָל קיין טעות נישט געמאַכט. עס שיינט, אַז די איינלאַדער זענען גרויסע מחמידים, און זיי האַלטען צוריק אַפילו גויים אויף וועלכע עס איז דאָ דער מינדסטער חשד, חלילה, אַז זיי האָבּען אַ טראָפּען יודיש בּלוט.

די קאָרפּען־קעפּ די חשוב׳ע לייט, די גייסט און געלד־אַריסטאָקראַציע זענען זיך משמח, פיי־ערען אַלע ימים־טובים. יודען ווערען נישט גע־לאַדען. נישט אַפילו פאַר אַ תירוץ. עס זעהט אויס, אַז אונזערע ליבּע אַמעריקאַנער קענען פּשוט נישט סובל זיין אַ יודען. ער פערשטערט זיי זייער שמחה ווען נאָר ער בּעווייזט זיך, עס איז אַ מין בּייז אויג, וואָס בּרענגט אין פערווירונג, צומישקייט.

דין אינזש. וואָס איז ווייט פון אַ אוהב ישראל האָט ווען ער איז צוריקגעקומען פון אַמעריקאַ אויסגעדריקט זיין איבּעראַשונג, פער־וואונדערונג וואָס ער האָט אויף פיל שמחות, צו וועלכע ער איז געלאַדען געוואָרען און אין די אַלע הייזער וואָס ער האָט בּעזוכט קיינמאָל נישט אָנגעטראָפען אויף אַ יודען. עס האָט זיך דין אינזש. שוין פּשוט פערבּענקט צו זעהען אַ יודען. אַזאַ פאַל וואָלט נישט מעגליך געווען אין ענג־לאַנד. די ענגלישע אַריסטאָקראַטיע איז צונויפ־געבּונדען מיט פיל וויכטיגע יודישע אַריסטאָ־קראַטישע פאַמיליעס. און עס איז זיך ממש נישט פאָרצושטעלען איין וויכטיגען אונטערהאַלט בּיי וועלכע זיי וואָלטען נישט זיין פערטראָגען קיין יודען, נאָך מצהר ווי לויט זייער פּראָצענט: אין ענגלאַנד זענען פאַראַן יודען קוים 1 פּראָצענט.

אין אַמעריקאַ איז אָבּער אַנדערש. דאָ איז כּלומרשט קיין אַנטיסעמיטיזם נישטאָ. אין ענגלאַנד — דוקא יאָ. עס זענען פאַראַן אַנטיסעמיטישע שרייבּער און אַן׳אַנטיסעמיטישע צייטונג, און דאָך איז אין יענקי־לאַנד דער מצב פון יודען פיל ערגער. עס איז נישט איבּערטריבּען צו זאָ־גען, אַז דאָ הערשט געגען יודען אַ געזעלשאַפט־ליכער בּאָיקאָט, וועלכער ווערט דורכגעפיהרט מיט אַזוי פיל צביעות. אַז עס עקעלט ממש.

נישט בּעסער איז דאָ די יודישע לאַגע ווען ס׳האַנדעלט זיך אום פּאָליטישע עמטער. מיר שפּי־לען אַפילו נישט קיין צווייטע פידעל. דאָס קלוגע יודישע פאָלק איז נישט קלוג גענוג, אַז עס זאָל למשל, האָבּען כאָטש איין פערטרעטער אין סענאַט. יודען האָבּען מיט רעכט לויט דער צאָהל געדאַרפט דאָרט האָבּען גאַנצע פיער פערטרעטער, האָבּען זיי נישט אַפילו איינעם. און דאָס איז נישט פון נעכטען, און דאָס איז נישט קיין צופאַל. עס איז אַ שטילער אָפּמאַך. אַמעריקאַ איז אַ קריסטליך לאַנד, דער סענאַט איז אַ חשוב׳ע קערפּערשאַפט, מען רופט איהם דער קלוב פון די אַריסטאָקראַטען, פון די מיליאָנערען יודען געהען נישט אַהער. פּאַסען נישט צום רומעל. זיי זענען נישט קיין אַריסטאָ־קראַטען. און כאָטש עס זענען דאָ פיל יודישע מיליאָנערען, מיט וועלכע מען מאַכט געשעפטען, אָבּער פערבּרענגען מיט זיי וויל מען נישט און זיי אַריינלאָזען אין דער חשוב׳ער געזעלשאַפט דאַרף מען נישט און כאָטש מיר זענען אין דער פּאָליטיק ליבּעראַל, און מיר האָבּען נישט קיין אונטערשיד פון ראַסע און קאָליר, הייסט עס נאָך נישט, אַז יודען מוזען בּעשטימט ווערען אָדער נאָמינירט ווערען אויף וויכטיגע עמטער — עס איז גענוג פאַר זיי, אַז מען לאָזט זיי שטימען, און עס איז גאַנץ שעהן ווען מען זאָגט נישט בּפירוש אַרויס פאַר וואָס מען בּעשטימט נישט קיין יודען אויף דעם געוועהנליכען גראָבּען לשון — מיר האָבּען אייך פיינט, איהר זייט אומריין, אומזיכטיג, מאַ־ניערען־לאָז, ממש פּרעך, צו קלוג, צו איבּערגע־שפּיצט, צו רעוואָלוציאָנער, צו פעהיג, צו אומרו־היג, צו שרייעריש, ממש וואולגאַר, צו אויסגע־

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

ניער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

30 דאָנערשטאג מאַי
זון-אויפגאנג 3.23
זון-אונטערגאנג 7.44
כ אייר תרפ"ט

פאבאָר פון יאהרגאנג 1908|7

מאָרגען, פרייטאָג, שטעלען זיך צו דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (פאָמאָרסקאַ 18) די מאַנספער-שוינען פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אין 4-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף
F. H.. I

פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אַנראַדאַוואַ 34) דער יאָהרגאַנג 1908 פון 7-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף
O. P.

פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) אַלע פון די יאָהרגענג 1907 ביז 1906, וועלכע זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר קיין פאָבאָר-קאָמיסיע און נאָך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער און וועלכע וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

פאָבאָראָווצעס, זייט פינקטליך!

(מ) ביי דעם איצטיגען פאָבאָר, וואָס פיל פאָבאָראָווצע קומען שפעט צו דער קאָמיסיע און בעקומען אַזוי-אַרום שטראָפען.

מיר דערמאָהנען, אַז צו דער פאָבאָר-קאָמיסיע מוז מען זיך שטעלען פונקט 8 אַ זייגער אין דער פריה.

רשימה פון פערזיכערונגס-געזעלשאַפטען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס אינערן-מיניסטעריום אַרויסגעשיקט צו דער לאָדזער וואָ-יעוואָודזטווע אַנ'אויסצוג פון די פריוואַטע פערזי-כערונגס-אַנשטאַלטען, וואָס זענען בעפולמעכטיגט צו פיהרען זייער טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון דער לאָדזער וואָיעוואָודזטווע. די געזעלשאַפטען, וואָס פיגורירען נישט אינ'ם אויסצוג, וועלען נישט קענען אַרבייטען אין דער לאָדזער וואָיעוואָודזטווע.

טראַמוואַי, לאָדז — בזשעזשין

(2) דאָס קאָמוניקאַציע - מיניסטעריום האט אַקצעפטירט דעם פראָיעקט פון בויען אַ טראַמוואַי-ליניע לאָדז—בזשעזשין. דער בוי וועט זיך אָנהויבען אין קומענדיגען יאָהר, איהר אָנהויב וועט די טראַמוואַי-ליניע האָבען סוף פאָמאָרסקאַ-גאַס

שטיצע פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע

(2) פון 1. ביז'ן 6. יוני וועלען פאָרקומען די אויסצאָהלונגען פאַר אַרבייטסלאָזע אינטעלעק-טועלע אַרבייטער פאַר'ן חודש אַפּריל. די וואָס זענען בערעכטיגט צו בעקומען די אונטערשטי-צונגען דאַרפען מיטברענגען מיט זיך אַ צייגניש פון אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט, דאָס ביכעל פון וואַרשעווער פערזיכערונגס-אַמט און דאָס ביכעל פון דער קראַנקען-קאַסע. די אויסצאָהלונג וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון דער צענטראַלע פון דער קראַנקען-קאַסע, צימער 11.

די בוי=אַקציע

(2) אַ דעלעגאַציע פון קאָמיטעט אויסצובויען די שטאָט, וועלכע איז בעשטאַנען פון וויצע-פרע-זידענט וויעלינסקי, לאַווניק קוק און ראַטמאַן פאַגאַנאָווסקי זענען נעכטען געפאָהרען קיין וואַר-שאַ, כדי זיך צו דערוויסען פון אויטאָראַטיווע קוועלען ווי גרויס עס וועט זיין אין היינטיגען יאָהר דער קרעדיט-קאָנטיגענט פאַר בוי-צוועקען פאַר דער שטאָט לאָדז. פון דעם ענטפער, וואָס די דעלעגאַציע וועט בעקומען, איז אָפּהענגיג דאָס טעמפּאָ פון אויספערטיגען די אַרבייטער-הייזער אויף קאָנסטאַנטינער פאָלעסיע.

קאָנפיסקירט

(—) נעכטען איז קאָנפיסקירט געוואָרען דער לאָדזער „ראָזוואָי" פאַר אַנ'אַרטיקעל אונטער'ן נאָ-מען „אונטערשידען".

צו דער בלוטיגער טראַגעדיע אויף פאָמאַרסקאַ 68

אויף אַ סענסאַציאָנעלען אופן אַרעסטירט דעם מערדער

(—) ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט אין נעכ־טיגען נומער האָט זיך אויף פאָמאַרסקאַ 68 עהער־נעכטען אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכער פאַל, בעת אַיין שותּף בראָניסלאַוו פיעטשטשינסקי האָט דער־שאָסען זיין שותּף אַנטאָני מאַיעווסקי, וועלכער איז געקומען זיך אָפּרעכענען מיט איהם פון קאָנין. פיעטשטשינסקי איז ענטלאָפען און מ'האָט נישט געוואוסט, וואו ער איז אַהינגעקומען.

דינסטאָג אַרום 12 ביינאַכט איז אין האָטעל „פּאָלסקי" אויף פּיעטריקאָווער 3 געקומען אַנ'עלטערער הער, אַ זעהר רענערווירטער און האָט געבעטען אַ צימער, די האָטעל-בעדינונג און דעם איינגעטימער איז דער הער פאָרגעקומען פער־דעכטיגט און זיי האָבען וועגען דעם געמאָלדען אין קאָמיסאַריאַט. עס זענען אָנגעקומען עטליכע פּאָליציאַנטען און האָבען אָנגעקלאַפּט אין דער טיר פון דעם האָטעל־צימער, וועלכע איז געווען פערנומען דורך דעם געהיימנישפולען פערשוין. דער פערשוין האָט געענטפערט, אַז ער איז בראָניסלאַוו פיעטש־טשינסקי, אָבער ער וועט די טיר בשום אופן נישט עפענען, קוים אָבער וועט אימיצער פרובען צו עפענען די טיר, וועט ער בגעהן זעלבסטמאָרד. דער קאָמיסאַריאַט האָט זיך גלייך פערשטענדיגט מיטן אויספאָרשונגס־אַמט און אין האָטעל „פּאָל־סקי" זענען גלייך געקומען פּראָקוראָר מאַרקאָוו־סקי, פּאָליציי־קאָמענדאַנט ניערושעלסקי, קאָמענ־דאַנט נאָסעק, אויבער־קאָמיסאַר ווייער און אַנד. דעמאָלט האָט זיך אָנגעהויבען אַ געשפּרעך צווישען דעם פערבאַריקאַדירטען פיעטשטשינסקי מיט דער פּאָליציי־מאַכט. פיעטשטשינסקי איז געזעסען אויף דער קאַנאַפּע מיט אַ רעוואָלווער אין האַנד און האָט ווייטער געדראָהט צו בגעהן זעלבסטמאָרד ביי דער מינדעסטער פרוב צו עפענען די טיר.

די פּאָליציי־מאַכט האָט דאַן פעראָרדענט צו בעלאַגערען דעם האָטעל, כדי נישט צו דערלאָזען, אַז דער מערדער זאָל ענטלויפען, די אונטערהאַנ־דלונגען צווישען פיעטשטשינסקי'ן און דער פּאָליציי־מאַכט, וועלכע האָבען געדויערט ביז פאַרטאָגס, האָבען קיין שום רעזולטאַט נישט געבראַכט. דער מערדער איז ווייטער געזעסען אונבעוועגליך מיטן רעוואָלווער צוגעלעגט צום שלייף.

אינדערפריה האָט דער קאָמענדאַנט ניערושעל־סקי בעפוילען, אַז מ'זאָל ברענגען אין האָטעל די משפּחה פון פיעטשטשינסקי'ן. באַלד דערויף איז אָנ־געקומען די פרוי און ברודער פון פיעטשטשינסקי, דאָס איז געווען שוין אַרום 10 אַ זייגער אינדער־פריה.

די ידיעה וועגען דער אייגענאַרטיגער בעלאַ־גערונג האָט אַרויסגערופען אַנ'אויסערגעוועהנליכע סענסאַציע אין דער פּיעטריקאָווער גאַס און מאַסען־מענשען האָבען געשטראָמט צום אָרט פון דער געשעהעניש.

די פרוי פון פיעטשטשינסקי'ן האָט אָנגעהויבען בעטען איהר מאַן, אַז ער זאָל עפענען די טיר און אַרויסגעהען. פיעטשטשינסקי איז ווייטער גע־בליבען ביי זיין בעשלוס. ערשט ווען די פרוי האָט אָנגעהויבען ספּאַזמאַטיש צו וויינען און גע־בעטען, אַז ער זאָל רחמנות האָבען אויף זיינע 2 קינדער, איז פיעטשטשינסקי נערוועזיש צוגעגאַנגען צו דער טיר און זי געעפענט, נאָך אַלץ האַלטענ־דיג דעם רעוואָלווער אין האַנד. באַלד זענען צו איהם צוגעשפּרונגען עטליכע פּאָליציאַנטען און איהם ענטוואָפענט.

פיעטשטשינסקי האָט בעקומען אַ שטאַרקען נער־וועדראַטאַק און מ'האָט געמוזט צו איהם אַרויס־רופען אַ דאָקטאָר. נאָכהער איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס־אַמט.

מיר דערוויסען זיך נאָך פאָלגענדע פּרטים וועגען עצם מאָרד: מאַיעווסקי איז געקומען צו פיעטש־טשינסקי מיטוואָך אַרום 12 אַ זייגער מיטאָג, פיעטש־טשינסקי האָט זיך מיט איהם בעגריסט און גע־זאָגט:

— קום אין גאָרטען, מיר מוזען עפּעס ערנס־טעס איבעררעדען, אין דער שטוב איז נישט בעקוועם.

ווען ביידע שותּפים זענען אַוועק אין גאָרטען האָט געאַרבייט דער גערטנער. דער גערטנער האָט פון ווייטענס געהערט אַ שאַרפען געשפּרעך צווישען ביידע שותּפים.

1 אַ זייגער האָט פיעטשטשינסקי געשיקט דעם גערטנער נאָך פּאַפּיראָסען, ווען דער לעצטער איז צוריקגעקומען האָט ער מאַיעווסקי'ן נישט מעהר געזעהען און פיעטשטשינסקי איז געזעסען ווייט פון דער אַלעמאַנע און פערשטעלט זיך דאָס פּנים מיט די הענד. דער גערטנער האָט געמיינט, אַז מאַיעווסקי איז ערגעץ אַוועקגעגאַנגען, פּלוצלונג האָט זיך פיעטשטשינסקי אויפגעשטעלט און איז אַוועק אין גאַס. מיט אַ האַלבע שעה שפּעטער, האָט דער גערטנער געהערט שטילע קרעכצען, וואָס האָבען זיך געטראָגען פון דער אַלעטאַנע. ווען ער האָט זיך דערנעהנטערט צו דעם אָרט, האָט ער בעמערקט דעם שטערבליך־פערוואונדעטען מאַיעווסקי. ס'איז אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט דעם פערוואונדעטען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס, וואו ער איז באַלד גע־שטאָרבען.

אָפּקלאַנגען פון אַנ'אַוואַנטורע אין ווישניאָווא=גורא

צוליב אָפּצוהאַלטען אַ יודיש געוועלב אום שבת

נעכטיגער פּראָצעס אין קרייז=געריכט

(—) נעכטען איז אין לאָדזער קרייז־געריכט פאָרגעקומען אַ פּראָצעס, וואָס איז זעהר כאַראַק־טעריסטיש פאַר די בעציהונגען צווישען יודען.

דער ענין שטעלט זיך פאַר לויט'ן בעשולדי־גונגס־אַקט אויף פאָלגענדען אופן: דער אינהאָבער פון סאָדע־וואַסער און צוקערוואַרג־געוועלב אין ווישניאָוואַ־גוראַ, ישראל ראַש, האָט אָפען געהאַל־טען זיין אונטערנעהמונג אום שבת דעם 14. יולי 1928. זענען דאַן צו ישראל ראַש אַריינגעקומען 2 חסידישע יודען און פערלאַנגט, ער זאָל צומאַכען די בודקע, ווייל ס'איז שבת. ראַש און זיין פרוי האָבען זיך אָפּגעזאָגט דאָס צו טון. די יודען זענען אַוועק און אין עטליכע מינוט אַרום זענען פון דעם נאָהענטען שטיבעל אָנגעקומען אַנ'ערך 50 חסידישע יודען און אָנגעהויבען צו דעמאָלירען דאָס געוועלב פון ראַש'ן. אַלע פלעשער מיט זאַפט זענען צובראָכען געוואָרען, די בענקלעך און אַנדערע מעב־בעל־שטיקער זענען פערניכטעט געוואָרען און ראַש אַליין, און אויך אַ געוויסער באָרנשטיין, וואָס איז געווען אָנוועזענד ביי דער פּאַסירונג, זענען פער־וואונדעט געוואָרען. ביז די אַלאַרמירטע פּאָליציי איז אָנגעקומען איז דער המון זיך שוין געהאַט פונאַנדערגעלאָפען. באָרנשטיין האָט אָבער שפּעטער אין גאַס דערקענט צוויי פון די מענשען, וועלכע האָבען אַנטיילגענומען אין דער אַוואַנטורע און אינ'ם פערניכטען זיין געוועלב. דאָס זענען געווען דער סופר אליהו לאַנגמאַן און אַברהם בעכ־לער, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען, אָפּגעזע־סען אַ געוויסע צייט, אַרויסגעלאָזען געוואָרען אויף קויצע.

נעכטען זענען די דאָזיגע צוויי יודען געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק, אָנגעקלאָגט לויט'ן אַרטיקעל 122 פון שטראָף־קאָדעקס, וועלכער רעדט וועגען אונטערהעצען איין מחנה געגען דער אַנדער־רער, צוליב רעליגיעזען האַס, צוליב וואָס ס'איז געקומען צו עקסצעסען, און צוליב דעם דראָהט אַ שטראָף ביז 3 יאָהר טורמע.

דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ פער־שטענדליכע אינטערעס אין די חסידישע קרייזען און דער געריכטס־זאַל איז געווען איבערפולט. דער טריבונאַל איז בעשטאַנען פון די ריכטער: אַרנאָלד, פייט און לאַושינסקי. פּראָקוראָר — באַרטשאַק און פערטיידיגער די אַדוואָקאַטען: קאָבילינסקי און ליפּ־שיץ.

די בעשולדיגטע זענען זיך נישט מודה אין זייער שולד, לאַנגמאַן ערקלערט, אַז ער איז בעת דער אַוואַנטורע געווען ביי אַ געוויסען ראָזענ־שטיין. בעכלער ערקלערט, אַז ער איז בשעת מעשה געווען אין שטיבעל.

די געוועלב־אינהאָבער ישראל און אסתר ראַש ערקלערען, אַז זיי זענען אָרימעלייט, אַ גאַנצע וואָך האָבען זיי אין ווישניאָוואַ־גוראַ גאָרנישט געלייזט, נאָר שבת און זונטאָג און דעריבער האָבען זיי גע־מוזט אויפהאַלטען שבת דאָס געוועלב.

די דאָזיגע עדות און נאָך אַנדערע 12 עדות קענען אויפ'ן פּראָצעס אויף בעשטימט נישט זאָגען, צי די אָנגעקלאָגטע זענען אויך געווען צווישען די, וועלכע האָבען דעמאָלירט דאָס געוועלב.

דאַגעגען דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט פון וויש־ניאָוואַ־גוראַ שטעלט פעסט, אַז בעת דער ערשטער אויספאָרשונג האָט דער עדות באָרנשטיין מיט דער גאַנצער זיכערקייט בעשטעטיגט, אַז די אָנגעקלאָגטע זענען געווען צווישען די אָנפאַלער אויפ'ן געוועלב.

דער פּראָקוראָר שטיצט אונטער די בעשול־דיגונג. ביידע אַדוואָקאַטען בעמיהען זיך צו בעווייזען, אַז דאָ קען זיך העכסטענס האַנדלען וועגען שטערען די עפענטליכע רוה, הגם ס'איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען צי די אָנגעקלאָגטע זע־נען געווען צווישען די רוה־שטערער, אָבער בשום אופן נישט וועגען קיין עקסצעסען צוליב רעליגיעזע האַס. דאָ האָט מען צו טון מיט אַ סכסוך צווישען יודען מיט יודען און נישט מיט קיין העצע פון אָנהענגער פון איין ראַסע אָדער רעליגיע געגען דער צווייטער.

דאָס געריכט געהט אַרויס אויף אַ בעראַ־טונג און טראָגט אַרויס אַנ'אורטייל, לויט וועלכען די אָנגעקלאָגטע בעכלער און לאַנגמאַן ווערען בע־שטראָפט נאָר פאַר שטערען די עפענטליכע רוה צו 100 זל. שטראָף, אָדער 2 וואָכען אַרעסט יעדען און צו בעצאָהלען די געריכטס־קאָסטען.

ביז אַהער די געריכטס־פערהאַנדלונגען, איצט איז נאָך כדאי עטליכע ווערטער צו בעמערקען וועגען די פערטיידיגער. ביידע האָבען אין זייערע רעדעס פיל מאָל בעליידיגט יודען, פערדופּעניג זיך, אַז זיי זענען טרוס'ן און ס'איז נישט מעגליך, אַז זיי זאָלען ברעכען פלעשער, ווייטער האָט איינער פון די אַדוואָקאַטען ערקלערט, אַז די, וואָס האַלטען צו די געוועלבער שבת זענען חסידים און די, וואָס האַלטען אָפען זענען מורח'יסטען און נאָך פיל אַזעלכע „חכמות", וואָס ס'איז קוים פערהאַן אַ דעפיניציע פאַר זיי.

פון האַנדעלס=געריכט

(.) דעם 29. מאַי 1929 איז אין דער האַנ־דעלס־אָפּטיילונג ביים קרייז־געריכט אָנגעקומען אַ ביטע פון 2 איטאַליענישע פירמעס וועגען ערקלע־רען אַנ'אוּפּאַדלאָשטש, דער פירמע „מאַקסימיליאַן האויפט און קאָמפּ.„ וועלכע בעשטעהט פון די פער־זאָנען: מאַקסימיליאַן האויפט, אַלפאָנס שפּינג, פּאַ־וועל קאַרפּען, ווילהעלם ראָזע און מאַרטאַ האויפט. אין דער ביטע ווערט אָנגעוויזען, אַז אין יולי 1928 האָט האויפט געפּאַכטעט די פאַרבעריי „פערדינאַנד זעליגער" און האָט זיך פערפּליכטעט צו צאָהלען אַלס פּאַכט־געלד אַ געוויסען פּראָצענט פון פער־דינסט. די ערשטע צייטען האָט האויפט פּינקטליך געצאָהלט און דאַן אָנגעהויבען צאָהלען מיט קליי־נטען־וועקסלען, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעשטעלט אַלס קינדישע און זענען פּראָטעסטירט געוואָרען. ווייטער האָט האויפט איינגעקויפט פערשידענע כע־מישע אַרטיקלען און פאַר זיי נישט בעצאָהלט, די אויסשטעלער פון האויפטס־וועקסלען האָבען נישט קיין שום פערמעגען.

דאָס געריכט האָט ערקלערט אַנ'אוּפּאַדלאָשטש דער דערמאָהנטער פירמע און בעשטימט אַלס גע־ריכטס־קאָמיסאַר דעם האַנדעלס־ריכטער קאָראַל און אַלס קוראַטאָר אַדוו. אַבוכאָוויטש. די אינהאָ־בער פון דער פירמע וועלען איינגעזעצט ווערען אין אַרעסט פאַר באַנקראָטירטע.

אויף דער זעלבער סעסיע האָט דאָס האַנ־דעלס־געריכט בעטראַכט די ביטע וועגען ערקלע־רען אַנ'אוּפּאַדלאָשטש דער פרוי יאַדוויגאַ לאַנגע אויף איהר אייגענעם פערלאַנג. די פרוי לאַנגע האָט אָנגעוויזען, אַז צוליב דער לאַנגער קראַנק־הייט פון איהר מאַן, זיין טויט און דער שווערער מאַטעריעלער לאַגע, איז די האַנד־וועבעריי, וואָס זי פיהרט זייט'ן יאָהר 1920 אונגאַנצען פעראָרימט געוואָרען.

דאָס געריכט האָט ערקלערט אַנ'אוּפּאַדלאָשטש דער פירמע יאַדוויגאַ לאַנגע, אַלס געריכטס־קאָמי־סאַר בעשטימט דעם האַנדעלס־ריכטער ראָזענבוים און אַלס קוראַטאָר דעם אַדוו. טעפּער. די־ראַטע פון „אוּפּאַדלאָשטש" איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 15־טען מאַי.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער=קראַנקהייטען.
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31=86
נימט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ

ווידער אַ בלוטיגע אויטאָ = קאַטאַסטראָפע

(2) עהרנעכטען זענען אין ראַדאָמסק פאָר־געקומען אַ פייערליכקייט צוליב די ניי-איינגע-קויפטע אויטאָס פאַר די ראַדאָמסקער פייערלעשער. די פייערליכקייט, צו וועלכער עס זענען געקומען פאָרשטעהער פון לאָדז, טשענסטאָכאָוו און פיעט-ריקאָוו האָט זיך זעהר טראַגיש פערענדיגט: דער שאָפער גאַווראָן האָט אָפּגעפיהרט די טשענסטאָ-כאָווער געסט אַ היים, אויפ'ן וועג איז דער אויטאָ אַריין אין אַ גרובען און האָט זיך איבערגעקעהרט. דער שאָפער איז שטערבליך פערוואונדעט געוואָ-רען, עטליכע פּאַסאַזשירען זענען לייכט-פערוואונ-דעט געוואָרען.

דעלעגאציעס פון קליינהענדלער ביים פרעזעס פון פינאנץ-קאמער

א דעלעגאציע, וואס איז בעשטאנען פון ה'ה' פיטער, כאהרי, ראטמ. פון לאדזער האנדעלס-קאמער, דירעקטאר מנחם קירשבוים, הענריק ערליך און ה' קוסטע האט איבערגעגעבן א מעמאריאל מיט א רשימה פון איינינע הונדערט מיטגלידער, וועלכע זענען אין יאהר 1924 זעהר הויך בעשטייערט געווארען פון אומזאץ-שטייער. די דעלעגאציע האט אנגעוויזען, אז דער קרעמער איז שוין אינגאנצען צובראכען און האט שוין נישט די מעגליכקייט צו צאהלען די שטייערן פון די פאריגע יאהרען און איצט איז דאך דער שטייער געהעכערט געווארען 4 פאכיג.

פרעזעס טאוואַרניצקי האט א דורכגעקוקט די רשימה און פערלייכטערט א רייה בעשטייערטע.

די דעלעגאציע האט אויך געבעטען, אז די אלע, וועלכע האבען די אלטע פערלעגענע שטייערן זאל מען צולייגען אויף גאנץ קליינע ראטעס ביז 5 זלאטיס א וואך.

פרעזעס טאוואַרניצקי האט צוגעזאגט דעם עניין צו ערלעדיגען.

נעכטען האט א דעלעגאציע פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין (ציגעלנאס 15) אין די פערזאנען פון וויצע-פרעזעס נאטליב און ביורא-לייטער גאלדקארן בעזוכט דעם פרעזעס פון פינאנץ-קאמער טאוואַרניצקי און איהם איבערגעגעבען א מעמאריאל ווענען די צו הויכע אומזאץ-שטייערן פארן יאהר 1928. די דעלעגאציע האט אויך איבערגעגעבען א ליסטע פון די שטארק בע'עוולה'טע סוחרים וועמען מ'האט אויסגעמאסטען א צו-הויכען שטייער און געבעטען, אז מ'זאל זייערע רעקורסען באלד בעטראכטען.

דער פרעזעס האט צוגענומען די ליסטע און ראנקענדיג פאר די אינפארמאציעס געבעטען צו-שיקען אזעלכע רשימות פון די סוחרים, אויך אין די ענטשפרעכענדע שטייער-אמטען. ער פון זיין זייט וועט פעראָרדנען די אמטען צו בעטראכטען שנעל די רעקורסען און ביים בעטראכטען זיי צו נעהמען אין אכט די אנווייזונגען פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין.

די שווינדלער ווערען ארעסטירט

(א) א געוויסער יחיאל הערץ פון זאַמענהאָפא 39 האט זיך בעקענט מיט וולאדיסלאוו נוימארק, פון פאלודניאווא 12. נוימארק האט ערקלערט, אז ער קען בעקומען גרעסערע בעשטעלונגען פאר דער ווארשעווער מיליטער-אינטענדאנטור, ווייל ער האט א גוטען בעקאנטען אפיציר לודוויק גערשיק, פיעטריקאווער 275, וועלכער וויל זיין א שותף צו דער ראזיגער טראנזאקציע.

הערץ איז מסכים געווען צו פינאנסירען די אונטערנעהמונג און די צוויי אויבענדערמאנטע אַרויסגעגעבען א געוויסע סומע געלד אויפ'ן אנהויב און 2 בלאנקא-וועקסלען. ערשט שפעטער האט הערץ זיך דערוואוסט, אז ער איז געפאלען אלס קרבן פון שווינדלער. נעכטען האט זייער פראצעס געזאלט פארקומען אין שטעטישען געריכט. די בעשולדיגטע האבען זיך אבער צום געריכט נישט צוגעשטעלט. דער ריכטער האט בעשלאסען דעם פראצעס אפצולעגען און די בעשולדיגטע צו ארעסטירען ביז'ן צווייטען טערמין פון פראצעס.

היינטיגע פעראייניגונגס-קאנפערענץ פון קליינהענדלער

דער שווערער ווירטשאפטליכער קריזיס, וואס האט צום טראגישסטען געטראפען די קליינהענדלער און קרעמער, האט איצט ווידער קלאהר געמאכט פאר די פעראינטערעסירטע ספערען, אז זייער צושפליטערטקייט ברענגט גרויס שאדען זייערע אינטערעסען. דעריבער איז איצט ווידער אקטועל געווארען די פראגע וועגען א פעראייניגונג פון די יודישע קליינהענדלער-פעראיינען. צו דעם צוועק ווערט היינט דאנערשטאג צוזאמענגערופען א קאנפערענץ פון קליינהענדלער-פעראיינען.

עס איז צו האפען, אז דאס מאל וועט שוין קומען צו דער געפלאנטער פעראייניגונג.

פון ים- און טייך-ליגע

(—) די לאדזער אפטיילונג פון ים- און טייך-ליגע טיילט מיט אלע, וועלכע האבען צעטלען פון איהר לאטעריע, אז דעם געווינס-צעטעל קען מען נאכקוקען אין סעקרעטאריאט פון דער ליגע.

— די פערוואלטונג פון דער ים- און טייך-ליגע האט בעשלאסען אין א חודש ארום איינצוארדנען דעם צווייטען אויספלוג צום ים. דער אויספלוג וועט ארויספאהרען דעם 22 יוני אין אוועגד און וועט צוריקקומען דעם 1 יולי. אלע קאסטען פון אויספלוג מיט באהן-בילעטען בעטרעפען 70 זלאטיס. מ'קען אויך די סומע איינצאהלען אין ראטעס. איינשרייבען קען מען זיך אין סעקרעטאריאט.

— דעם 6 יוני קומען פאר שווים-פערמעסטונגען, ארגאניזירט דורך דער ים- און טייך-ליגע. די פערמעסטונגען קומען פאר אין באסיין אין זגערזש. די אנטיילנעהמער מוזען האבען א פולען באד-קאסטיום.

א פאבריקס-שרפה

(2) נעכטען נאכמיטאג זענען די פייערלעשער אלארמירט געווארען צו א שרפה אין דער פאבריק פון ב. בארנשטיין אויף אנגא 14. דאס פייער איז אויסגעבראכען אויפ'ן בוידעם פון 3-שטאקיגען פאבריקס-בנין. די פאבריק איז בעת מעשה געווען אין גאנג און די ארבייטער האבען אין פאניק אנגעהויבען צו פערלאזען די פאבריקס-געביידע. די אנגעקומענע 2 צוגען פון די פייערלעשער האבען די שרפה פערלאשען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) עפשטיין, פיעטריקאווער 225; בארטאשעווסקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום, צעגעלניאנא 12; גארפיין, וווסכאדניא 54; קאפראווסקי, נאוואמיעסקא 15.

ברוס וועט האבען עלעקטריע

(מ) נעכטען האט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי אויפגענומען א דעלעגאציע פון די איינוואוינער אין ברוס, וועלכע האט פערלאנגט, אז אין דעם קווארטאל זאלען בעלויכטען ווערען די גאסען. דער וויצע-פרעזידענט האט ערקלערט, אז די עלעקטרישע בעלייכטונג אין ברוס וועט טיילווייז איינגעפיהרט ווערען אין היינטיגען יאהר און טיילווייז אין קומענדיגען יאהר.

היינטיגער אפצייכען-טאג

(—) היינט קומט פאר אנ'אפצייכנונגס-טאג לטובת די ארימע לאדזער קינדער, וועלכע וועלען ארויסגעשיקט ווערען אויף דער פויזנער אויסשטעלונג. דער קאמיטעט וויל די דאזיגע קינדער געבע א ביסעל פרייד, וואס זיי האבען אזוי ווייניג אין טעגליכען לעבען. זאל זיך קיינער נישט געפינען וואס וועט אפזאגען צו קויפען אנ'אפצייכנונג לטובת דעם סימפאטישען צוועק.

די ל"ג-בעומר-פייערונג פון דער רעליגיעזער ארב.-יוגענד

די ערשטע לאנדעס-קאנפערענץ פון „פועלי-אמוני-ישראל" האט פראקלאמירט דעם טאג פון ל"ג-בעומר אלס יום-טוב פון דער רעליגיעזער ארבייטער-יוגענט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די לאדזער יוגענד-סעקציע ל"ג-בעומר איינגעארדענט היגסטער אנדזשעיעוו א צוזאמענטרעף פון אלע יוגענד-סעקציעס אין לאדזער קרייז. ס'זענען געהאלטען געווארען רעפעראטען וועגען דער וויכטיגקייט פון ל"ג-בעומער פאר די רעליג. ארב.-יוגענד.

היינט, דאנערשטאג, 8 אוועגד, וועט אין זאל אויף פאלודניאווא 10 פארקומען א פייערליכע ל"ג-בעומר-אקאדעמיע. צוו. אנד. וועלען זיין רעפעראטען פון די ה"ה זילבערשטיין און י. זילבערבערג, ווי אויך דער אויפטריט פון רעליגיעזען ארבייטער-כאר „רנה".

וואך פון לערנען געהן איבער די גאסען

(2) ווי מ'טיילט אונז מיט, וועט אין דער ערשטער העלפט פון חודש יולי אין לאדז אדורכגעפיהרט ווערען א וואך פון לערנען זיך געהען איבער דער גאס. די לייטונג פון דער דאזיגער וואך וועלען איבערנעהמען ספעציעל-דעלעגירטע פונקציאנערען פון ווארשא. מיט דער דאזיגער וואך וועט אינגאנצען רעגולירט ווערען דער גאסען-פערקעהר אין לאדז.

„די קאאפעראטיווע בעוועגונג"

עס איז ערשינען דער נומער 4 פון דער „קאאפעראטיווער בעוועגונג", פון דעם פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען מיט פאלגענדען אינהאלט:

אויף דער טאג-ארדנונג: דער דירעקטאריאט, א. י. פ. — א פערדינטער דערפאלג, ד"ר יוסף שאלמאן. — וואס איז דאס וויכטיגסטע פראבלעם פון איצטיגען מאמענט? ב. האלפערן. — אידעישער אינהאלט אדער א בלויזע פארם (דיסקוסיע-ארטיקעל), א. שמויש. — דער ווירטשאפטליכער קריזיס, מ. גאלדשטיין — „די ענטוויקלונג פון יודישען פאלקס פאר די לעצטע הונדערט יאהר", ד"ר י. ליפאווסקי. — די יודישע-ארבייטער-פראדוציר-קאאפעראטיווען אין ווארשא, לאזאר קאהאן. — די ענטוויקלונג פון די פקדונות אין די יודישע פערבאנדס-קאאפעראטיוון אין משך פון די לעצטע פינף יאהר, א. י. בראוואלסקי. — דער טרויעריגער מצב פון די יודישע קאאפעראטיוון אין בעסאראביע, לעסקי. — פון דירעקטאריאט פון פערבאנד. — קאאפעראטיווע כראניק. — אנאנס.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעיעץ.

3 לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונגען
פון דער בעוואוסטער קינסטלערין

לידיא פאטאצקא

כדי צו געבען די מעגליכקייט אלעמען צו בעוואונדערן די גרויסע קינסטלערין, ווערען
די פרייזען רעדוצירט פון 1.20 ביז 5.00 זל.

שבת דעם 1-טען, זונטאג, דעם 2-טען יולי, 9 אין אווענד
נייע קאנצעפציע פון לידיא פאטאצקא אין יעקב גארדינס מייסטערווערק אין 3 אקטען

מירעלע אפרת

הויפט-ראָל „מירעלע" — לידיא פאטאצקא

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 2.50
אנשעל שאר'ס גרויסע אויפפיהרונג מיט 28 נומערן געזאנג צום לעצטען מאל

זייך יודיש מיידעל

אין 3 אקטען פון י. לעשטענק פון י. ליבאוויטש.

מאנטאג, ד. 3-טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50
ש. אנ-סקי'ס גרויס מייסטערווערק

דער דבוק

מיסטישע לעגענדע אין 3 אקטען
לויט דער קאנצעפציע פון דוד הערמאן,
רעזשי: ד. האמבורגער.

דינסטאג, ד. 14-טען, 9 אוו. אונאפרופליך
לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג
פון לידיא פאטאצקא

ליבע און ליידענשאפט

(ראמאן) אין 3 אקטען מיט פראלאג פון שעלדאן.
הויפט-ראָלע „די איטאליענישע ווינגערין" — לידיא פאטאצקא.
צום שלום: אנ'איבערראשונג פארן לאדזער פובל.
דעם שטנס מאסקע לידיא פאטאצקא אין א נייער קרעאציע.
אין 1 אקט פון קאנראד ווידם.

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב.) פייגן: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראוויסקא, נעדה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעעץ, מעיער. פריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעעק, ראבינאוויטש, ראקאוו.
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.
בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען ביי דער פילהארמאניע-קאסע.

טעלעגראמען

וואלדעמאראס האט מורא

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין מצ־ך האט דער פוילישער רויטער קרייץ אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען מיט'ן ליטווישען רויטען קרייץ וועגען א נייעם אויסטויש פון פאלימישע ארעסטירטע. דער טערמין פון אויסטויש איז פעסט געשטעלט געווארען אויפ'ן 10 אפריל. א פאר טעג פאר דעם טערמין האט דער ליטווישער רויטער קרייץ מיטגעטיילט, אז דער טערמין פון אויסטויש ווערט אפגעלייגט און קיין נייעם טערמין נישט פעסטגעשטעלט. נאך א רייה אינטערווענצען מצד'ן פוילישען רויטען קרייץ אין גענף ביים אינטער. צענטראלען סעקרעטאריאט פון רויטען קרייץ איז אנגעקומען א תשובה פון דער ליטווישער רעגירונג.

אין דער ראזיגער תשובה ווערט ערקלערט אז די ליטווישע רעגירונג זאגט זיך אפ ווייטער אויסצוטוישען פאלימישע ארעסטירטע, ווייל די ביז איצטיגע פראקטיק האט געוויזען, אז צוליב דעם פערגרעסערט זיך די רעוואלוציאנערע בעוועגונג אין לאנד (?)

ריקאוו געבליבען אויף זיין אלטען אמט

ר י ג א, 29 (אטע) פון מאסקווע טיילט מען מיט, אז דאס פאליטביורא האט פערעפענטליכט די נייע ליסטע פון די סאוויעט-קאמיסארען (מיניסטארען) אלס פארזיצער פון ראט פון דיפאלקס-קאמיסארען איז ווייטער בעשטימט געווארען ריקאוו; קריגס-קאמיסאר — וואראשילאוו; קאמיסאר פאר פינאנץ-ענינים — בוראנאוו.

געשטארבען דער יודישער קאנטער-אדמיראל יאזעפטאל

נ י ו - י א ר ק. (יט"א)

דא איז געשטארבען אין עלטער פון 61 יאהר דער יודישער קאנטער-אדמיראל לואי יאזעפטאל.

דער פערשטארבענער איז געווע[ן] איינער פון ארגאניזאטארען פון אמעריקאנער פלאט און האט פערנומען פיל פעראנטווארטליכע פאסטענס אין דער פלאט-אדמיניסטראציע, לעצטענס איז דער פערשטארבענער געשטאנען בראש פון באנקהויז „יאזעפטאל ענד קאמפ".

ווידער אנ'אויטא-קאטאסטראפע מיט אנ'ארטיסט

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש).

דער בעוואוסטער פילם-רעזשיסער הענריק שארא (שאפירא) איז אין בעגלייטונג פון איינינע קינא-ארטיסטען ארויסגעפאהרען הינטער ווארשא, כדי צו געפינען א פאסיג ארט צו מאכען אויפנאהמען פון א נייעם פילם.

הינטער יאבלאנא איז דעם אויטא אנטקעגען געפאהרען א ציקליסט אויף א ראווער. דער שאפער האט געוואלט אויסמיידען דעם ציקליסט און האט אזוי אומגליקליך אויסגעדרעהט דעם אויטא, אז ער האט זיך איבערגעדרעהט און די פאסאזשירען זענען אריינגעפאלען אין א ראוו.

צום גליק האט קיינער נישט געליטען און די פאסאזשירען זענען אפגעקומען מיט שרעק און לייכטע קלעפ.

בלויז דער רעזשיסער שארא אליין האט בעקומען א נערווען-ערשיטערונג, אבער אויך זיין געזונד-צושטאנד איז נישט געפעהרליך.

פערפלייצונג אין יעקאטערינאסלאוו

מ א ס ק ו א, 29. (יט"א) פון יעקאטערינאסלאוו איז אנגעקומען א ידיעה, אז דארט איז פארגעקומען א פערפלייצונג. ס'זענען פערגאסען געווארען אריבער הונדערט הייזער, פיל הייזער זענען גענצליך אפגעשווענקט געווארען. די קאנאליזאציע איז צושטערט געווארען. ס'זענען דא קרבנות. פאר די געליטענע איז ארגאניזירט געווארען הילף.

אנדענקונגס-טאוועל פאר עמיל זאלא

פ א ר י ז, 29. (יט"א) דא איז פארגעקומען די פייערליכע ענטהילונג פון אנ'אנדענקונגס-טאוועל צום אנדענק פון עמיל זאלא מיט רעדעס זענען ארויסגעטראטען וויקטאר באש און פיער בענוא, אויף דער פייערונג איז אויך אנוועזענד געווען אל פרעד דרייפוס.

3

פון דעם פרייסישען קהלות-פערבאנד

ב ע ר ל י ן. (יט"א) ר אאיז פארגעקומען א זיצונג פון גרויסען ראט פון פרייסישען לאנד-פערבאנד פון די יודישע קהלות. עס זענען ארומגערעדט געווארען פערשידענע ארגאניזאציאנעלע און פינאנציעלע פראגען. עס זענען חוץ דעם ארומגערעדט געווארען די מיטלען פאר דער אפיציעלער רעגירונגס אנערקענונג פון קהלות-פערבאנד.

פערגיפטעטע דאָרפישע ברונעס מיט נאַפט

אלס רעזולטאַט פון קאַמף צווישען פוילישע און אוקראַינישע פויערים

פון פערשידענע מזרח-גאַליציישע דערפער בע קומט מען ידיעות וועגען דער געשפּאַנטער סיטו-אַציע וועלכע האָט זיך געשאַפען צווישען דער ראַר-טיגער פוילישער בעפעלקערונג.

כלערליי אומפעראַנטוואָרטליכע ברואים נו-צען אויס די דאָזיגע לאַגע פאַר פּאָליטישע אַגיטאַ-ציעס, אַ דאַנק וועלכער איין טייל פון דער פויע-רישער בעפעלקערונג ווערט אויפגעהעצט געגען צווייטען טייל פון די איינוואוינער. די דאָזיגע העצע ברענגט דאַן פאַר די איינוואוינער פון געגעבענעם דאָרף צו געפעהרליכע רעזולטאַטען.

אַזוי איז מען מודיע וועגען אַ כמעט אומ-גלויבליכען פאַקט, וואָס האָט פּאַסירט אַלס רעזול-טאַט פון דעם כסדרדיגען קאַמף צווישען די אוקראַ-אינישע און פוילישע פויערים אין דאָרף סושנאַ ביי וויטקאָוו נאָווי:

אַנומעלט איז אין סושנאַ פאָרגעקומען אַן'אוּ-קראַאינישע פערזאַמלונג. בעת דער דאָזיגער פער-זאַמלונג אויף וועלכע ס'זענען געהאַלטען געוואָרען פּאָליטישע רעדעס, איז געקומען צו אַ שטיקעל ניי-ער אַוואַנטורע.

די פּאָליציי האָט געמאַכט אַ פּראָטאָקאָל. די אוקראַאינישע איינוואוינער, אויפגעהעצט פון זייערע אַגיטאַטאָרען האָבען געזוכט כלערליי מיטלען, כדי זיך נוקם צו זיין אָן די פויערים וואָס האָבען גע-פּרובט שטערען זייער פערזאַמלונג.

אין אַ געוויסען טאָג האָבען די איינוואוינער פון דאָרף זיך איבערצייגט, אַז זיי קאָנען נישט גע-ניסען דאָס וואַסער פון די דאָרפישע ברונעמס, די אויספאָרשונג האָט אַרויסגעוויזען, אַז מען האָט די ברונעמס פערגיפטעט. מען האָט געמליך, אין זיי אַריינגעגאָסען נאַפט.

די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען צו פיהרען אַן-אויספאָרשונג, כדי אויפצודעקען די ברונען-פער-גיפטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט מען אַרעס-טירט אַ רייהע אוקראַאינישע יונגעלייט, זיהן פון די סושנער פויערים, וועלכע מען איז חושד אין פערגיפטען די דאָרפישע ברונעמס. די ווייטערע פּאָ-ליציי-אויספאָרשונג ווערט ענערגיש געפיהרט.

די טראַגעדיע פון פּאַגאָזשעליסקאַ

משה איז פערברענט געוואָרען מיט פינף ספר תורה-יריעות

די יודישע דאָרפס-איינוואוינער פון פּאַגאָזשע-ליסקאַ דערצעהלען: פאַר דער מלחמה האָבען מיר געהאַט בעסערע צייטען און אַזוי ווי מיר האָ-בען אין דאָרף אַ מנין האָבען מיר בעשלאָסען צו שרייבען אַן'אייגען ספר תורה. דאָס ספר-תורה איז געשריבען געוואָרען אין מאַניעראָוו, 42 יריעות זענען אויפגעשריבען געוואָרען ביז צו דער מלחמה און זיי געפינען זיך היינט ביים פעטער פון פער-ברענטען משה מענש, וועלכער איז דער שענקער פון דאָרף, און הייסט אברהם מענש. דאָס איז דער ברודער פון דער פערברענטער 76-יאָהריגער טש-פע מענש. בעת דער מלחמה און נאָך איהר זענען די דאָרטיגע יודען געבליבען אָרים און זענען אַפילו נישט געווען בכוח צו דינגען זיך אַ מלמד פאַר זייערע קינדער. דער פערברענטער משה מענש האָט אומזיסט געלערענט מיט אַלע קינדער פון דאָרף. די דאָזיגע מצוה האָט ער פאַר זיך בעטראַכט נאָך אַל קפאַר צו ווענין, ער האָט געוואָלט פער-ענדיגען דאָס ספר-תורה, וואָס מען האָט אָנגע-הויבען שרייבען. ווי אַזוי וועט מען אָבער געלד דער-צו? און משה האָט נישט געזוכט, אָפּגעשפּאָרט פון זיין מויל און איינציגווייז געלאָזט שרייבען די ווייטערע ספר-תורה-יריעות. 5 יריעות האָט ער שוין געלאָזט אָפּשרייבען, ער פלעגט קומען אין שטאָט אריין צום סופר און ווען ער, דער סופר, האָט אָנגעהויבען אַ נייער פערענדיגט צו שרייבען אַ יריעה פלעגט משה זיין בעהערשט פון אַ גאַר גרויסער שמחה, ער פלעגט טאַנצען פון פרייד. אַ-היימגעבראַכט צו זיך אַ נאַנצע יריעה. איצט, ווען ער איז אַריינגעלאָפען ראַטעווען זיין אַלטע מאַמע, האָט ער נישט פערגעסען אָן די 5 יריעות, און אויך זיי האָט ער געוואָלט ראַטעווען. זיי זענען צו-זאַמען מיט איהם פערברענט געוואָרען.

דער „ווילנער טאָג” און די... „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ”

מיט עטליכע טעג צוריק איז אין „ווילנער טאָג” געווען אָפּגעדרוקט אַ קליינע נאָטיץ א. ג. „צוּבראָכען די ווענטווייזערס”, אין וועלכער די צייטונג האָט דערצעהלט, אַז אומבעקאַנטע פערשוי-נען צובראָכען כסדר אויף די יודישע געסלעך די שילדלעך מיט די ווייזערס צו רעגולירען די בעוועגונג אויף רעכטס און לינקס. דערביי האָבען דער „ווילנער טאָג” אונטערגעשראָכען, אַז כאָטש אויף די שילדלעך איז נישט געווען קיין יודישער נוסח און נישט אַלע האָבען זיי געקענט איבער-לייענען, פלעגען זיך אָבער אַלע אָנשטויסען אויף זייער בעדייטונג. און מען פלעגט פערשפּאָרען אַ פּראָטאָקאָל.

די דאָזיגע נאָטיץ האָט איצט איבערגעדרוקט די יודענפרעסערישע „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ” אונ-טער צוויי געשוואָלענע קעפּ: „דער קאַמף מיט דער פוילישער שפּראַך אין ווילנע” און „מען ברענגט אום פוילישע אויפשריפטען אויף די „יודישע גאַ-סען”. דערנאָך גיט צו די ענדעקישע צייטונג פון איהר אייגענעם מויל, אַז טראָץ דער פאַרם, אין וועלכער די ווילנער זשאַרנאָגובקאַ האָט צוליב לייכט-פערשטענדליכע טעמים איבערגעגעבען דעם פאַקט, איז נישטאָ קיין צווייפעל, אַז מען האָט אויסגעפיהרט „אַ פּאָגראָם” אויף די שילדלעך נאָר דערפאַר, ווייל ס'האָט אויף זיי געפעהלט דער יודי-שער טעקסט. די ווילנער יודען, שרייבט ווייטער „ג. וו.”, האַלטען זיך ביי דער מיינונג, אַז אויף די „יודישע געסלעך” בעדאַרפען די רעגירונגס-אויפשריפטען ענטהאַלטען קודם-כל אַ „יודישען טעקסט”. פאַר די רוסישע צייטען האָט דאָך די רעגירונג נישט ערלויבט קיין „יודישען טעקסט” אפילו אויף פּריוואַטע שילדען, אומעטום זענען געווען אויפשריפטען אין איין רוסישער שפּראַך. דאַן, קלאָגט אויס „גאַז. וואַרש.”, האָבען זיך די יודען נישט ערלויבט אויף אַזעלכע „פּאָגראָמען” פונקט ווי זיי ערלויבען זיך נישט אויף עפּעס עהנליכעס אויך איצט אין דייטשלאַנד, פראַנקרייך אָדער ענגלאַנד”.

אַזוי שרייבט די „גאַז. וואַרש.”. זי האָט אָבער אַ שטיקעל טעות. אַפילו די צאַרישע מאַכט האָט שוין אין די מלחמה-יאָהרען אויך ערלויבט שילדען מיט יודישע אויפשריפטען.

מאַשין-לעבער
[illegible]
29 ג. נאַרדמאַן צעגעלניאַנאַ

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אַפּטיילונג גיט די רע-דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט” ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אַפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט”.

בעת דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9235 אַ פּערמאַנענט. פּאַבאַראָווי פון 1908.
ס'איז אַ פראַגע, צי די קינסטליכע ציין זי-צען אויף אַ גומען אָדער זיי זענען פערפעסטיגט אויף אַ ברוק.

אין ערשטען פאַל ווערט זייער קיי-קראַפט (Zdolność żucia) אָנערקענט פאַר 10 פּראָצ. אין צווייטען פאַל פאַר 50 פּראָצ. פון דער קיי-קראַפט פון נאַטירליכע ציין.

די קיי-קראַפט פון פּלאָמבירטע ציין ווערען אָנערקענט פאַר גלייכוואַרטיג מיט דער קיי-קראַפט פון נאַטירליכע ציין.

9236. גרשון ריבאַר.
9237. אַ שטענדיגער לעזער פון ליפּאָווע-גאַס
9238. ווא נומער 58.
9239. אַ לעזער פון רזשגאָווסקאַ.
9240. פ. ר. פון פולנאַצנאַ 14.

9241. ל. בערנשטיין.
וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

9242. יצחק ל.
אַזוי ווי דער שידוך איז אָפּגעגאַנגען קאָנט איהר צוריק פאָדערן די געגעבענע מתנות.

9243. אַ טישלער-מייסטער.
אַ פּיערווושענסטוואָ האָט איהר טאַקע לגבי אַנדערע הוב'ת אָבער נאָר אויף דעם מעבעל, וואָס איהר האָט פערקויפט. דאַגעגען אויף אַנדע-רע זאַכען ווערט אייער חוב נישט בעפּאָרצוגט.

9244. C. B.
דער עלטערער זוהן איז אַ שטערונג פאַר דער אָפּיעקונסטוואָ, סיידען ער איז זעהר אָרים און אַליין בעוואָרפען מיט קליינע קינדער, אַזוי אַז ער קאָן אייך נישט געבען קיין פרנסה.

9245. א. ל. פון ציגעל ג.
ווענדעט זיך צו אַ נאָטאַריוס, אַז ער זאָל אויסמעסטען געוויס די זעהקראַפט פון אייערע אויגען. די פעסטשטעלונג וועט איהר אונז מיט-טיילען און מיר וועלען אייך ענטפערן צו וועל-כער קאַטעגאָריע מען וועט אייך קוואַליפיצירען.

9246. אַ טרייער לעזער פון פאַדרושעטשנאַ גאַס.
די פרוי וועט איהר אומבעדינגט מוזען אַריינלאָזען און איינמעלדען.
נישט מעהר אויב איהר האָט זיך שריפטליך אויסגערעדט ביים אַריינציהען צו אייך אין דער דירה מיט'ן יונגענמאַן, אַז אין פאַל, ווען ער וועט חתונה האָבען, מוז ער זיך פון אייך אַרויס-ציהען, קאָנט איהר שפּעטער אויף איהם בעקומען אַן'עקסמיסיע.

די קלענסטע מלוכה אויף דער וועלט

אַ שעהנע כינעזערין וואָס האָט געוואוינט אין פּאַריז איז די הער-שערין און האַלט אויס אַ סוויטע פון רייצענדע הויף-דאַמעס

האָט איהר ווען עס איז געהערט פון דעם אינ-זעל גאָלדראָרינאַ? גאָלדראָרינאַ ליגט ביים ברעג פון פּאַציפישען ים, צו מערב זייט פון מעקסיקאָ. אויף אָט דעם קליינעם אינזעלע געפינט זיך אַ מין מלוכה, וואָס קען אַריינגעהן אין אַ פינגערהוט און דאָרט האָט זיך געפונען אַן'אַרמעע מיט אַ הערשערין, מיט הויפדאַמעס און אַלע אַנדערע „אַרטיקלען”, וואָס זענען נויטיג צו מאַכען אַ קעניגליכען הויף.

די הערשערין איבער אַ טייל פון דעם אינזעל איז די פּרינצעסין דער-לינג, און ווי מען קאָן זיך אָנשטויסען, איז דאָס אַ כינעזישע דאַמע. אָבער זי איז נישט קיין געוועהנליכע פּרינצעסין. דער-לינג איז אַ שרייבערין און זי האָט נישט לאַנג צו-ריק אַרויסגעגעבען אַ בוך מיט'ן נאָמען „די עראָ-נערונגען פון אַ הויפדאַמע” און איצט האַלט זי אין פערעפענטליכען נאָך אַ בוך מיט'ן נאָמען „דער אַלטער בודהאַ”.

פּרינצעסין דער-לינג איז געווען אַ הויף-דאַמע ביי דער כינעזישער קעניגין, וואָס איז געשטאָר-בען אין יאָהר 1911. אמת, זי איז נאָך דאַ זעג-הען גאָר אַ קינד און האָט נישט געקאָנט דינען איהר הערשערין ווי עס בעדאַרף צו זיין. דאָס איז גיכער געווען אַ טיטול אַזוי. אָבער עס איז איהר נישט בעשערט געווען לאַנג צו דינען איהר קייזער-רין. נאָכ'ן טויט פון דער אַלטער הערשערין האָט זיך דאָס פאָלק געגומע צוגעטעהן און מען האָט זיך אַ געהם געטון אויך צו די הויף-מענשען.

איינער פון די טרייע מענשען, וואָס דינען דער פּרינצעסין איז דער לייטענאַנט אַרטור בוירקס, וועלכער האָט געהאָלפען דער פּרינצעסין קומען אין אַמעריקאַ נאָכדעם ווי זי איז געראַטעוועט גע-וואָרען פון אַן'אויפגערעגטען עולם. זי איז דאַן אַנטלאָפען איבערגעטון אַלס יונגעל און זי האָט זיך געווענדעט צו די אַמעריקאַנער סאָלדאַטען, וואָס זענען געווען אין פּעקין נאָך הילף.

זינט דאַן האָט די פּרינצעסין זיך אויפגעהאַל-טען אין פּאַריז, וואו זי האָט געלערנט און וואו איהר פאָטער איז געווען דער כינעזישער אַמבאַ-סאַדאָר. ווען זי איז אויסגעוואַקסען האָט זי זיך גענומען צו ליטעראַטור.

און אָט די ליטעראַטור האָט זי געבראַכט צום געדאַנק וועגען גרינדען אַן'אייגענע מלוכה ערגיץ וואו. עמיצער האָט איהר דערצעהלט וועגען דעם אינזעל גאָלדראָרינאַ און זי האָט זי דערוואָרעט צו איהר פריינד בוירקס, ער זאָל איהר העלפען זיך איינאָרדענען אין דעם שטילען, פערוואָרפענעם ווינקעל.

דער געטרייער בוירקס איז אַראָבגעקומען אין לאָס אַנדזשעלעס. ער האָט געזוכט מענשען, וואָס זאָלען איינוויליגען אַריינצוטרעטען אין דער פּרינ-צעסינס אַרמעע און דאָרט האָט ער געטראָפען אַן'אַלטען גוטען פריינד, איינער וואָס האָט געדינט צוזאַמען מיט איהם אין כינאַ מיט עטליכע יאָהר פריהער. דאָס איז געווען ראָבערט מעקליען.

ראָבערט מעקליען איז געווען פון זיינע פריה-עסטע טעג אַ סאָלדאַט. ער האָט אויסגעוואַנדערט אַ וועלט. אָבער צום סוף איז ער געקומען אַהיים אַ צובראָכענער, אָהן אַ גראָשען געלד. ער איז גע-ווען אַ לאַנגע צייט קראַנק און ווען ער איז געקומען צו זיך, האָט ער נישט געוואוסט וואָס אָנצופאַנגען טון, ווייל קיין מלאכה האָט ער נישט געקאָנט און ער איז געווען אין גרויס פערצווייפלונג.

איינמאָל, געהענדיג אין גאַס, האָט ער געהערט רופען זיין נאָמען. ער קוקט זיך אַרום און דער-זעהט זיין פריינד בוירקס. זיי האָבען זיך צורעדט און בוירקס האָט איהם געמאַכט אַ פאָרשלאַג:

— איך וויל, אַז דו זאָלסט ווערען אַ קאָמאַנ-דיר פון אַן'אַרמעע. שרעק זיך נישט. דאָס וועט נישט זיין קיין גרויסע צאָהל. אינגאַנצען וועט זי בע-שטעהן פון דרייסיג פערזאָן. מען מוז זיי אָבער האַלטען אין גוטער אָרדנונג. די הערשערין קאָן נישט דולדען קיין גראָבקייט, קיין ווילדקייט און איך דענק אַז דו ביזט דער ריכטיגער מאַן פאַר דעם.

דער סאָלדאַט האָט זיך בערונגען, ער האָט אָבגעמאַכט צו קריגען צוויי הונדערט דאָלאַר אַ חודש אויף אַלעם פאַרטיגען. דאַן האָבען זיי זיך געלאָזט זוכען סאָלדאַטען, און דאָס איז זיי אויך נישט אָנגעקומען שווער. צווישען די ליידיג-געהער זענען געווען אַ סך, וואָס האָבען איינגעוויליגט צו פאָהרען אַפילו אויפ'ן עק וועלט, אַבי נאָר צו פערדינען עפּעס. אָבער עס איז געווען אַ סוד, קיינער האָט פון דעם נישט געטאָרט וויסען און די סאָלדאַטען אַליין האָבען נישט געוואוסט פריהער וואו מען פיהרט זיי.

און אָט קומען זיי אויפ'ן פּלאַץ. זיי זעהען פאַר זיך אַ פּאַלאַץ און אַ צאָהל איינוואוינער, און ווען זיי האָבען דערזעהן די פּרינצעסין איז זיי ליכטיג געוואָרען אין די אויגען. אַ וועלטען שעהנע דאַמע איז ערשינען און איהרע הויפדאַמען זענען אַרויס געגען די געסט. עס איז געוואָרען לוסטיג. די אַמע-ריקאַנער חברה-לייט האָבען זיך געריכט אויף אַ פרעהליכען לעבען, אָבער באַלד איז זייער פרייד צעשטערט געוואָרען.

דער הויפּט-קאָמאַנדיר איבער די 30 סאָלדאַטען האָט געמאָלדען, אַז קיין פרייע שטיק מיט די דאַמען וועט נישט ערלויבט ווערען, ווייל זי אַליין, די פּרינצעסין, איז זעהר צניעותדיג און זי קאָן נישט ערלויבען, אַז מען זאָל זיך אין איהר מלוכה האַלטען צו פריי, און גאָט זאָל אויסהיטען, ווען ס'זאָל נאָר קומען צו אַ סקאַנדאַל.

און אָט דאָס זיך אָנגעפאַנגען דאָס טאָג-טעג-ליכע לעבען אויפ'ן אינזעל. יעדען פריהמאָרגען האָבען זיך די סאָלדאַטען געמוזט פערזאַמלען אויפ'ן מיטען פּלאַץ און מען האָט זיי געמושטירט. אַרום אַכט איז אַרויסגעקומען די פּרינצעסין. זי האָט יעדען בעגריסט מיט אַ גוטען, ליבען שמייכעל, דאַן האָט זי זיך געזעצט אויף אַ ווייסען פערד און איז אַוועקגעריטען ווייט הינטער איהר „קעניגרייך” און די „לייב-גוואַרדיע” איז איהר נאָכגעריטען פון דער ווייטענס.

אַרום מיטאָג-צייט איז די פּרינצעסין געקומען און האָט זיך פערשפּאַרט אין איהר צימער, וואו קיינעם אויסער בוירקס און אַ כינעזישען איבער-זעצער איז נישט ערלויבט געווען אַריינצוקומען, און דאָרט האָט זי זיך געשריבען איהר בוך איבער דעם אַלטען בודהאַ.

אָפט האָט די פּרינצעסין אַראָבגעבראַכט אַק-טיאָרען און אַקטריסעס, ווייל זי האָט ליב טעאַ-טער און באַלעט. דאָס איז געווען די גליקליכסטע צייט אין דעם לעבען פון די אָרימע מענשען. מיט די אַרטיסטען איז זיי געווען לוסטיג און גוט. דאָ האָט שוין די שטרענגע דיסציפּלין נישט גע-ווירקט. מען האָט געהוליעט אויף וואָס די וועלט שטעהט.

ווען איינער איז געקומען אין דעם פּאַלאַץ האָט ער געפיהלט, אַז ער איז אין אָריענט, אַז דאָס איז אַ פרעמדע וועלט. אָבער די דאָזיגע וועלט איז געווען נאָהנט דער פּרינצעסין. זי האָט ווידער איבערגעלעבט די יונגע יאָהרען איהרע, און זי האָט געקאָנט שאַפען.

עס האָט זיך אַרויסגעצייגט, אַז טאַקע צוליבען שרייבען האָט זי עס איינגעאָרדענט די צערעמאָ-ניע. זי האָט געוואָלט האָבען די אַטמאָספערע פון איהר לאַנד און זי האָט אַראָבגעבראַכט אַלעס, וואָס האָט איהר געקאָנט דערמאָהנען אָן איהר היימאַט.

די סאָלדאַטען, דאָס הייסט די אַמעריקאַנער, זע-נען געווען איבערגעטון אַלס כינעזער און דער הויפּט-קאָמאַנדיר איז געווען אָנגעטון ווי אַ קינאָ-אַקטיאָר, וואָס וויל אויפטרעטען אין דער ראָל פון אַ אַראַבישען העלד און אַלע פלעגען זיך פערזאַמלען אין דעם קרוין-צימער, וואו די פּרינצעסין איז געזעסען אויף איהר טראָן.

נאָר פּלוצים האָט זיך דאָס אַלץ אָבגעהאַקט, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס בוך „דער אַלטער בודהאַ” איז פערטיג געוואָרען, און די פּרינצעסין האָט שוין מעהר נישט בעדאַרפט דעם פּאַלאַץ, די אַרמעע און דעם הויפּט-קאָמאַנדיר. איצט איז דאָס אַלעס פערלאָזען. פּרינצעסין דער-לינג איז אין לאָס-אַנדזשעלעס. זי איז פערנומען מיט'ן בוך איהרען, און נאָכדעם דענקט זי צו מאַ-כען אַ רייזע אין איהר היימאַט, קיין כינאַ און עס איז אַ סברא, אַז איהר מלוכה וועט שוין אויף שטענדיג בלייבען פּוסט.

יואל ראַטנער.

פּראָצעס וועגן אַ בוך פון געשלעכטליכן לעבען

דאָס בוך האָט געשריבן אַ פרוי טאַקי פאַר איהרע אייגענע זיהן

(קאָרעספּאָנדענץ פון אַמעריקאַ)

פרוי מערי וועיר דעניע, אַ באָבע פון אייניק־לעך, איז לעצטענס דערמאָהנט געוואָרן אין דער פּרעסע אין בעצוג דעם טשיקאַגאָער פּראָצעס וואָס איז אָנגעפיהרט געוואָרן אין אַ ברוקלינער געריכט. אויף דער קלאַגע אַז זי האָט פערשפּרייט נישט קיין צניעותדיגע ביכלעך וועגן דעם געשלעכטליכען לעבען.

אין געריכט האָט די פרוי געהאַלטען אַ קור־צע רעדע אין וועלכער זי האָט אַרויסגעזאָגט דאָס פאָלגענדע:

— עס איז שוין עלף יאָהר, אַז איך האָב אָנגעשריבען דאָס ביכלעך. עס איז פערשפּרייט גע־וואָרן אין פיל טויזענדער עקזעמפּליאַרען, און קיינ־מאָל האָט מיר קיינער נישט געזאָגט, קיין שלעכט וואָרט וועגען דעם, קיינער האָט מיך נישט קריטיקירט און איך זעה נישט איין, פאַרוואָס איך זאָל איצט דאַרפען צאָהלען אַ שטראָף.

באַלד איז אויפגעשפּרונגען דער פּראָקוראָר און האָט אויסגעשריען:

— עס איז נישט ריכטיג, וואָס די אָנגעקלאָגטע האָט דאָ איצט ערקלערט. מענשען האָבען פּראָ־טעסטירט געגען דער בראָשורע. ביי מיר ליגען בריף וואָו מען דריקט אויס פעראַכטונג געגען אַזאַ מין ליטעראַטור.

דער ריכטער האָט פרוי דענעט פעמשפּט צו בעצאָהלען די סומע פון דריי הונדערט דאָלאַר שטראָף, אָדער אַז זי זאָל אָפּזיצען פאַר יעדען דאָלאַר אַ טאָג אין תפיסה.

דענעט איז אַ מוטיגע פרוי און זי האָט באַלד ערקלערט, אַז זי וועט די שטראָף נישט צאָהלען און אַז זי וועט געהן אין תפיסה, ווייל זי גלייבט אַז דער אורטייל געגען איהר איז נישט קיין גע־רעכטער.

מיט יאָהרען צוריק, ווען פרוי דענעטס קינ־דער זענען נאָך געווען יונג, ווען זיי האָבען ערשט גענומען רייף ווערען, האָט איהר מוטער־האַרץ זיך געשראָקען, אַז זיי קאָנען היגנעריסען ווערען און מען זאָגען וואָס זענען נישט גוט אי פאַר זייער מאָראַל און אי פאַר זייער קערפּערליכער ענטוויק־לונג. און אַזוי ווי אין יענער צייטהאָט מען אָנגעפאַנ־גען צו רעדען שטאַרק וועגען דעם, אַז עס איז צייט דאָס די עלטערען זאָלען געבען אַ ראָט זייערע קינ־דער וועגען זייער אויפפיהרונג; אַז זיי זאָלען אַנ־שטאָט בעהאַלטען געוויסען אמת׳ען, זיי אויפ־קלעהרען אַלץ, וואָס לאָזט זיך אויפקלערען. האָט זי זיך אויך גענומען פאַר דעם מיבעל און זי האָט זיי געגעבען עצות, ווי זיי זאָלען זיך בענעהמען מיט פרויען, ווי זיי זאָלען זיך אויסהיטען פון קראַנק ווע־רען און אַזוי ווייטער, און די זיהן איהרע האָבען די מוטער פערגעטערט דערפאַר, זיי האָבען אין איהר געזעהען נישט נאָר איינע וואָס זאָרגט פאַר זייער שפּייז, קליידונג, בילדונג, נאָר אויך אַלס איינע וואָס איז טיף פעראינטערעסירט אין זייער וואוויל־זיין, אין זייערע טרוימען און פערלאַנגען. און יע־דער איינער וואָס קען די צוויי זיהן, גיבען־צו, אַז דאָס זענען געזונטע, וואוילע און זעהר אַנשטענדיגע יונגעלייט; אַז די מוטער זייערע האָט זיך מיט זיי נישט וואָס צו שעהמען; אַז עס וואָלט גוט געווען, ווען אויך אַנדערע מוטערס גיבען זיך אָפּ מיט

ראַזען זייערע קינדער ווי זיך צו בענעהמען אין דער צייט ווען זיי ווערען רייף און ווען די ליידענ־שאַפטען ערוואַכען.

און עס איז אַ פאַקט, אַז די מעהרסטע קינ־דער וואָלטען מיט פערגעניגען גענומען אַ ראַט פון זייערע עלטערען וועגען דעם וואָס עס האָט צו טון מיט זייער געשלעכט־לעבען. אָבער די עלטערען זענען נישט דערוואַקסען דאָס צו טון. זיי וואָלטען רויט געוואָרען פאַר שאַנד צו רעדען צו זייערע קינ־דער וועגען די דאָזיגע אַנגעלעגענהייטען.

פרוי דענעט איז אָבער אַ מוטיגע און געביל־דעטע פרוי. זי האָט פערשטאַנען און בעגריפען, אַז אַלס אַנשטענדיגע מענשען, אַלס געזונדע און עהר־ליכע מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט, מוזען זיי אויב זי וויל, אַז איהרע זיהן זאָלען ערצויגען ווערען ערקלערען דאָס וואָס ברענגט אַנדערע צו זינד, פער־ברעכען, קראַנקהייטען, און אַבנאָרמאַליטעטען, און זי האָט מיט זיי גערעדט אויף אַן אינטעליגענטען אופן וועגען אַלץ, וואָס אַנדערע עלטערען פער־שווייגען.

ווי געזאָגט, האָט איהר מעטאָדע געווירקט, און די זיהן זענען אויסגעוואַקסען וואוילע, יונגע אַמע־ריקאַנער, דאָס האָט איהר ערמוטיגט און זי האָט דאָס אַלץ וואָס זי האָט געוואוסט און געלערענט אָנגעשריבען אין אַ בראָשורע און דאָס האָט געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג. עס איז צוגאַנגען אין צענדלי־גער טויזענדער עקזעמפּליאַרען און עס האָט גע־דינט אַלס וועגווייזער פאַר טויזענדער יונגע מענ־שען ווי זיך אויפצופיהרען.

און עס איז קיינעם נישט איינגעפאַלען זיך צוצושעפען צו דער פערפאַסערין, קיינער האָט ביי איהר נישט געמאָנט קיין רעכנונג וועגען דעם.

צום פּראָצעס זענען געקומען הונדערטער עדות, צווישען די דאָזיגע זענען געווען גלחים, דאָקטוירים, און כלל־טוער, און דער איינדרוק איז געווען, אַז אַלע וואָס זענען געבילדעט און פאָרטגעשריטען, זענען פאַר דער פרוי, וואָס האָט געשריבען די בראָשורע, און דערמיט, האָבען זיי אויך געצייגט, אַז אַזעלכע בראָשורען זענען נויטיג פאַר דער יוגענד וואָס איז צולאָזען און שרעקליך נישט געצאַמט וואָס אַנ־בעלאַנגט צו געשלעכטליכע בעציהונגען. מען מוז האָבען וואָס מעהר אַזעלכע ווערק וואָס זאָלען אויפ־קלעהרען ווי שעדליך עס איז אַ צולאָזענער לעבען.

דער ריכטער האָט, קענטיג, געהאַט בעשלאָ־סען נאָקע אויפ׳ן אָרט צו בעשטראָפען די על־טערע פרוי, און ער האָט איהר שוין געוואָלט שיקען אין תפיסה, אָבער דער אַדוואָקאַט איז איצט אַרויסגעקומען ומיט׳ן פאָרשלאַג אַז מען זאָל איהר דערווייל אַרויסלאָזען אויף אַ קליינער קויציע ביז די זאַך וועט גענוי אויפגעקלערט ווערען און מען וועט וויסען וואָס צו טון אין דעם דאָזיגען פאַל.

מען האָט געלאָזט די „פערברעכערין" געהן אַ היים אין דער בעגלייטונג פון איהרע צוויי זיהן, שעהנע יונגעלייט, און עלטערע ווען אימיצער האָט מיטגענומען מיט זיך אַזוי פיל סימפּאַטיע ווי די דאָזיגע באָבע.

ל. ש־ב.

בירגער פון דריטער מדרגה

(ענדע פון 3־טע זייט).

פוצט, מיט דימאַנטען אויף אַלע פינגער, צו בע־רעדעוודיג, צו קריכעריש, צו גערולדיג, שטענדיג נאָר ליב זיך אויסצופיינען, אויסצושטעלען, בע־ריהמען זיך מיט רייכקייט און חכמה, צו עמאָציאָ־נעל, צו קאַלט, שטענדיג נאָר אויסגערעכענט, צו מאַטעריאַליסטיש און אויסנוצעריש. מיר וואָלטען עס געקענט זאָגען. נאָר מיר זאָגען עס נישט, כאָטש מיר טראַכטען עס, שווייגען מיר דאָך, דאַרפט איהר שוין דערמיט זיין צופרידען.

יודען זענען נישט אין סענאַט, זענען אינער־נעץ נישט. מען וואַרפט אונז צו אַמאָל אַ ביין, אָנער אויף איהם איז נישטאַ קיין פאָדים פלייש. נעהם גריזשע דעם ביין.

אָט האָבען מיר נאָר וואָס געענדיגט צוויי וואַהלען. עס איז דערווייל געוואָרען אַ נייער פּרעזידענט, און ניו־יאָרק האָט בעקומען אַ נייעם גו־בערנאַטאָר.

פּרעזידענט הובער איז חלילה נישט קיין אַנ־טיסעמיט, אדרבא, די וואָס קענען איהם, זאָגען, אַז ער איז אפילו יודען־פריינדליך.

פינדעסטוועגען האָט ער צוזאַמענגעשטעלט זיין קאַבינעט, האָט צושיקט אַמבאַסאַדאָרען אין אַלע וויכטיגע לענדער, אין אַן יודען האָט ער פער־געסען.

„פערגעסען"? עס רעדט זיך נאָר אַזוי. ער האָט דוקא געדענקט, גוט געדענקט, נישט צו בע־שטימען אַ יודען אויף קיין וויכטיגען אַמט. ער האָט אויף זיין צעטעל געמיטען יעדען יוד, אָרים אָדער רייך, הובער האָט אַזוי דוקא נישט מורא פאַר ריי־כע און עס פעהלען נישט קיין יודישע מיליאָנע־ר, איינציגע פון זיי האָבען איהם שטאַרק געהאָל־פען. זייער הילף איז אָנערקענט, מען האָט זי אויך גערן אָנגענומען און דער כבוד אליין שיינט דאַרף געהער זיין, מעהר געבען יודען — גיט מען נישט.

אין קאַבינעט איז קיין יוד נישט אַריינגענו־מען געוואָרען. כאָטש זיין געגנער סמיט האָט קיין סוד נישט געמאַכט דערפון, אַז אויב ער ווערט גע־וועהלט האָט ער בדעה אַריינצונעהמען אין זיין קאַבינעט כאָטש איין יודען, צי ער וואָלט נאָך זיין עריוועהלט וואָלטען מקיים געווען זיין פערשפּרעכען אָדער נישט. איז איצט שווער צו זאָגען, גאַנץ מעג־ליך, אַז נישט, געווען אַנ׳צעהנליכע מעשה מיט וויל־סאָנען.

הובער האָט אפילו נישט פערשפּראָכען, דאָך האָבען מיר מיט רעכט געגלויבט, אַז ער וועט איינציגע פאַסטענס אויך געבען צו יודען. סוף כל סוף האָבען יודען איהם פיל געהאָלפען. ניו־יאָרק שטאָדט האָט ער זיכער געוואונען אַ דאַנק די יו־דען. דאָך האָט ער יודען ממש איגנאָרירט. ס׳איז „מאן דכר שמיה".

יר האָט אפילו קיין איין יודען נישט בע־שטימט פאַר אַ ריכטער, גאַנצע עלף פאָסטענס, אָבער צווישען די עלף נישט איין יוד, כאָטש יו־דען האָבען אַ שטיקעל חזקה אויף ריכטער־עמטער. אפילו אונזערע שונאים גיבען צו, אַז יודען זענען גוטע ריכטער. זיי האָבען אַ ריכטיגע אַריענטאַציע; זיי האָבען די נויטיגע אומפּאַרטייאישקייט אַ ליבע פאַר גערעכטיגקייט און גרויסען רעספּעקט פאַר דעם געזעץ.

צווישען דער קליינער צאָהל יודישע ריכטער זענען פאַראַן אַ גרויסע צאָהל וויכטיגע חשוב׳ע פּוסקים. מיר האָבען נאַטירליך אויך אונזער חלבנה אונזער פסולת, עס זענען אָבער פאַראַן זעהר פיל שעהנע יודישע ריכטער. מענשען מיט שאַרפע קעפּ און פיל וויסען.

דאָך האָט היבער נישט געפונען פאַר נויטיג צו בעשטימען אפילו איין־איינציגען יודען פאַר אַ ריכטער. עלף ריכטער און נישט איינער אַ יוד. אַזוי אויף דער גאַנצער ליניע. קאַבינעט, אַמבאַ־סאַדאָרען, ריכטער — ווערמען איהר ווילט אַליין, יודען נישט.

דער גובערנאַטאָר טוט דאָס זעלבע ער מאַכט, אַז יודען לאָזט ער אויס פון צעטעל — יודענישט.

מיר געהען נישט אַריין אין חשבון, דאָס ערגס־טע דערביי איז, אַז מיר יודען נעהמען עס אויף ווי אַ פערשטענדליכע זאַך. מיר וועהרען זיך אפילו נישט קעגען דעם. מיר פּרובען נישט אפילו צו געבען צו פערשטעהן די פּאָליטיקער, אַז יודען זענען אומצופרידען פון דער סאָרט האַנדלונג, דאָס טוען מיר נישט, וואָס הייסט? עס איז נישטאַ אַזאַ זאַך ווי יודען אָדער גוים אין דער פּאָליטיק. מיר אַליין זאָגען אויך אַזוי. זענען טאַקע נישטאַ קיין יודען. מיר שטעהען ווי פערשעהמט אין דרויסען און שרייען אַמעריקאַ דאָס לאַנד פון די בראַווע און פרייע — נאָר מיר זענען נישט צווישען זיי...

אב. גאָלדבערג (ניו־יאָרק).

קורצטערמיניגע צוגרייטונגס־קורסען פאַר אינסטרוקטאָרען פון דראַמקרייזען

(קאָמוניקאַט)

דער פערבאַנד פון דראַם. קרייזען ביי דער געז. „יודישע בינע" אָרדענט איין בעת דער סוכות וואָך אַ קורצטערמיניגען קורס פאַר אינסטרוקטאָ־רען פון די דראַמאַטישע קרייזען. דער קורס וועט ווערען אָנגעפיהרט דורך דר. מ. ווייכערט מיט דער בעטייליגונג פון רעזשיסער דוד הערמאַן, קאָמפּאָ־זיטאָר הערמאַן קאָן, מאָלער ה. ווייטנטרויב, טעאַטער היסטאָריקער דר. י. שיפּער, ג. ליטעראַרישען לייטער פון באָגוסלאַווסקי טעאַטער אין וואַרשאַ, וויל־יאַם האָשיצאַ לעהרער פון פּלאַסטיק און ריטמיק, ל. ראָטבוים א. אַנד.

דער דאָזיגער קורס גיט צום ערשטען מאָל די אָנפיהרער פון די פּראָווינצער דראַם. קרייזען די מעגליכקייט צו בעקענען זיך מיט די כללים פון קינסטלערישער און אָרגאַניזאַטאָרישער אַרבייט אין קרייז.

דער קורס וועט דויערען פון דריי ביז צעהן טעג, און ס׳וועלען געלייענט ווערען לעקציעס און אַר־הורכגעמאַכט ווערען פּראַקטישע איבונגען פון רעד־קונסט, שפּיל, ריקציע, כאָר־דעקלאַמאַציע, פּלאַסטיק און אַלגעמיינע טעאַטער־געשיכטע בינע־טעכניק, דע־קאָראַציע א.אַז.וו. אויסער די טעאָרעטישע און פּראַק־טישע אַרבייט וועלען איינגעאָרדענט ווערען געמיינ־זאַמע אויספלוגען, בעזוכען, און אַ רייה טעאַטער און מוזעאומס.

נאָך אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען דאַרף מען זיך ווענדען אויפ׳ן אַדרעס פון דער גע־זעלשאַפט וואַרשאַ, רושעלנאַ 20, וו. 23. (מיט־גלידער פון נישט־אָנגעשלאָסענע דראַם.קרייזען ווע־רען געבעטען בייצולעגען פּאָסט־מאַרקען פאַר 50 גראָשען אין נעגענפאַל וועט זיי נישט ערטיילט ווע ען קיין ענטפער).

פאַר פּרעזידיום פון פערבאַנד

(—) דר. ע. רינגעלבלום.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן)

(40

אָפגערערט האָבען מיר צווישען זיך, אַז אויף מאָרגען פאַר׳ן פריהשטיק, וועל איך זיך די מיה געבען אומבעמערקטערהייד אַוועקצוגיין פון עשטאָן און בעגעגענען זיך מיט בילן אויפ׳ן וואוּדפאָרדער וועג.

בינו לבינו וועט ער זיך בעמיהען צו בעקומען וואָס מעהר ידיעות וועגען מאָריס׳ן און זיינע מקור־בים, און זיך בעמיהען צו דערגעהן, צי עמיצער האָט נישט אַמאָל געזעהן ד׳אָין דער געגענד אַ פערשוין מיט אַ צוגעדוקטען נאָז, און אַ צווייטען פערשוין מיט איין פּלייצע העכער פון דער אַנדערער.

— איך וועל אייך דאָ איבערלאָזען דעם אויטאָמאָביל! — האָב איך געזאָגט — און כדי צוצופאָהרען צו מאָריס׳ן וועל איך דינגען אַ קעטשעל. אויב ס׳זאָל אונז אויסקומען צו אַנטלויפען, וועל איך כאָטש זיין זיכער, אַז איך וועל געפינען דעם אויטאָ אין אָרדנונג.

— מען ווייסט דאָך אָבער, אַז איהר זענט געקומען אויף אַנ׳אויטאָ! — האָט זיך ביל אָפּ־גערופען.

— איך וועל זאָגען, אַז די מאַשין נויטיגט זיך אין אַ רעפּעראַציע, און אַז איך האָב זי איבערגע־לאָזט דאַ אינ׳ס גאַראַזש.

ביל האָט אַ שמייכעל געטון.

— כ׳מיין אויך אַזוי!

מיר האָבען בעשטעלט אַ קעטשעל.

דערנאָך האָב איך בעפוילען אויף דעם דאָ־זיגען קעמשלע אַרויפלייגען מיין געפּעק, געגעבען ביל׳ן נאָך אַ ביסעל געלד מאָמער קומט איהם אויס — ער דאַרף האָבען: איבערגעגעבען איהם די לעצטע אינסטרוקציעס, און אַרויפקריגענדיג זיך אויפ׳ן הויכען געזעס, האָב איך זיך געלאָזט פאָהרען צו מאָריס׳ן.

עשטאָן האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז געווען אַ זעהר שעהנער פּאַלוואַרק אויף דער זייט פון וועג.

דאָס קעטשעל האָט פערקריוועט פון גלייכען טראַקט אויף אַ ברייטער אַליי.

אין סוף פון איהר ביי דעם געקראַטעוועטען טויער זענען געזעסען צוויי מענער.

צופאָהרענדיג האָב איך אין איינעם פון זיי דערקאָנט מאָריס׳ן.

דער צווייטער איז מיר געווען אומבעקאַנט, אָבער האָט זיך אויפגעשטעלט צואַמען מיט מאָריס׳ן און איז מיר גענאַנגען ענטקעגען:

— אָ! — האָט זיך מאָריס פערוואונדערט

— וואו איז אייער אויטאָ?!

איך האָב געדריקט די האַנד פון איהם און זיין בעגלייטער — אַ דיקע זמאַנספּערשוין, וועלכער האָט וואויט אויס, מיך זעהר גוט געקאָנט, — און כ׳האָב געענטפערט:

— דער מאָטאָר איז מיר קאַליע געוואָרען אין וועג, איז כ׳בין געווען געצוואונגען איבערצולאָזען דעם אויטאָ אין וואודפאָרד.

— מיט די מאָטאָרען איז שטענדיג אַנ׳אָנשיקעניש — האָט בעמערקט דער דיקער הער — ס׳איז נאָר נישטאָ קיין ערגערע זאַך אויף דער וועלט, ווי די אויטאָס!

— איהר האָט דאָרט אויך איבערגעלאָזט דעם שאָפער? — האָט מאָריס אַ פרעג געטון, מאַכענדיג אַ צייכען, אַז דער פורמאַן זאָל אַראָפּנעה־מען כון קעטשעל מיין באַגאַזש.

— ניין, — האָב איך אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ — איך האָב נישט מיטגענומען קיין שאָפער. איך האָב אַליין געפיהרט דעם אויטאָמאָביל.

ס׳קאָן זיין, ס׳איז נאָר געווען איין פאַנטאַזיע, אָבער מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז דאָס פּנים פון מײַן „קרוב" האָט אויפגעשטראַהלט.

— נו, לאָמיר געהען אין גאָרטען! — האָט ער פאָרגעשלאָגען: — אויב איהר ווילט איצט נישט טרינקען טיי. באַראַרעל איז אַוועקגעפאָהרען אין שטאָט אויף דער גאַנצער נאכט, און יאָרק מיט דער לעדי באַראַרעל זענען ערגיץ־וואו אַוועק. די מוהמע מערי איז אָבער דאָ אין ערגיץ. ווייסט איהר נישט צופאַל, וואו זי איז, וועגען?

דער דיקער הער האָט זיך אַ גלעט געטון ביי די וואָנסעס.

— זי בעגיסט די רויזען, צוזאַמען מיט דער פריילין יאָרק. — האָט ער קורץ געענטפערט.

דאָס געשפּרעך איז איבערגעריסען געוואָרען, צוליב דעם פּלוצלונגען אָנקומען פון די דאַמען, וועגען וועלכע עס איז אָקאָרשט גערעדט געוואָרען.

זיי זענען אַרויס פון הינטער די קשאַקעס און געגאַנגען אונז ענטקעגען.

די „מוהמע מערי" האָט זיך אַרויסגעוויזען איז געווען אַ גנעהאָרכיגע אָנגענעהמע אַלטיטשקע, און איהר בעגלייטערין — אַ הויכע שענע מיידעל פון

אַ יאָהר צוואַנציג בסך הכל, אָנגעטון אין אַ בעשטי־דענעם זומער קלייד.

איך האָב נישט געוואוסט, ווי־אַזוי איך האָב זיך ד אָצו האַלטען מחמת ס׳איז מיר נישט קלאָר גע־ווען, צי קאָן איך זיי. און אין וואָס פאַראַ בעציהונגען שט ייאיך מיט זיי.

די פרויען האָבען אָבער אַליין מיך בעפרייט פון דער פערלעגענהייט.

— עס פרעהט מיך זעהר, וואָס איהר זענט געקומען — האָט זיך אָפּגערופען די מוהמע מערי משמעות אָהן קענטיגער פרייד — נישט אָפט קאָן מען אייך אַרויסקריגען פון לאָנדאָן.

— ס׳איז דערפאַר, ווייל נישט אָפט קומט מיר אויס צו בעקומען ליבע איינלאַדונגען, — האָב איך געענטפערט, דריקענדיג איהר די האַנד.

זי האָט מיך פערוואונדערט אָנגעקוקט, און איך האָב בולט דערפילט אַז איך בין אַחראי געווען צו־ליבענסווירדיג, ווי עס וואָלט געפּאַסט צו זיין דעם ריכטיגען סאַלאָמאָן נאַטאַן.

ס׳איז די מוהמע מערי געווען מיינע אַ קרובה, צי נישט — וועגען דעם האָב איך נישט געהאַט קיין בלאַסע אַהנונג.

זי האָט אָבער, ווייזט אויס, גוט געקאָנט נאַ־טאַנען און איז געווען אַ מבין אויף זיין כאַראַקטער. הכלל, איך האָב געדאַרפט צו זיין פאָרזיכטיג!

פריילין יאָרק האָט אַרויסגעוויזען לגבי מיר מעהרער פריינדליכקייט.

— איך האָב געהערט, איהר האָט מיט זיך מיטגענומען אַנ׳אויטאָ, מיסטער נאַטאַן, — האָט זיך שמייכלענדיג אַ זאָג געטון — איהר דאַרפט אונז נעהמען אַלע מאַכען אַ שפּאַציר!

(פאָרטזעצונג קומט).

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

18 POŁUDNIOWA 18.

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס ווערען אנגענומען טעגליך פון 12–2 און פון 5–7 אוו.

Montessori לויט סיסטעם סי: פראפ. „Dom Milusińskich" ביים ני־נאזיום

OGŁOSZENIE.

7586

Kasa Chorych m. Łodzi posiada **na sprzedaż** w większej ilości różne towary łokciowe.

Towary obejrzeć można, jak również składać oferty na kupno codziennie w godz. 8–15 w Wydziale Gospodarczym Kasy Chorych ptzy ul. Wólczańskiej Nr. 225.

Kasa Chorych m. Łodzi

(–) **Dr. Samborski** Dyrektor. (–) **Fr. Kałużyński** Przewodniczący Zarządu.

Łódź, dnia 29 maja 1929 r.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען און ליבעהייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אוונד.

צי ווייסען שוין אלע סוחרים

פון שייבלערס און גייערס ראיאן, אז נאר אין

ביורא „ווערטאס"

רזשגאווסקא 12 (אויף גייער'ס מארק)

ווערט געשריבען און באלר ערלעדיגט אלערליי ביטעס, קארגע, ציווילנע, קלויזולעס אויף פראטעסטירטע וועקסלען, ווסטושימאנישעס געגען אלערליי ליציטאציעס א. ד. גל. גלייכצייטיג איז איינגעפיהרט א ספעציעלע אפטיילונג פאר פראטעסטירטע וועקסלען, וואו דאס ביורא שיקט ארויס אייגענע מענשען אויף גאנץ פוילען.

נ. ב. פאר שטעטישע קליענטען ווערט פאר טראנספארטשפעזען באלד צוריקגעצאהלט.

— א —

בעקוועמע גרויסע שטוב

צו פערדינגען צום דאווענען

ביים יאנאווער רב שבת און יו"ט מיט אלע כלי קודש. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 88 ביי ניימארק.

Zaginiony został

weksel na zł. 40.— pł, 3/9—29, wystawca Sz. Mądry, zlecenie Terkeltaub. Weksel zostaje unieważniony, Zwrócić takowy do Terkeltauba, Wolborska 1. 7588

א לערן־יונגעל

ווערט געזוכט אין קירושנער־ווערקשטאל ביי הערשליקאוויטש פיעטריקאווער 54.

השבת אבדה

געהענדיג אין 28 מאי, 10 אוונד אויף די זיעלאנא צווישען די וואגלטשאנסקא און אלעיא קאשטשושקי איז פערלוירען געווארען א בונט שליסלען. דער פינדער ווערט געבעטען געפעל. אפצוגעבן אין די עקספעדיציע דאנציגער. פיעטריקאווער 18 טעלעפאן 7-19.

א קעלנער (קע)

אדער א געהילף קעלנער ווערט געזוכט אויף ארויסצופאהרען נאך קריניצע אין א פענסיאנאט אפערטען אונטער „קעלנער (קע)".

Zaginiony został protest na zł. 100 wystawca I. Wakoman, Ostrowiec, zlecenie M. Joskowicz i szkoła „Bet Jakcb", Cegielniana 24. Protest zostaje unieważniony. Uczciwy znalazca zechce takowy zwrócić do Sztajna, Wschoenia 57. 7583

קאליגראף

ל. בערמאן

(דער יונגער) וואוינט אויף זאוואדזקא 1,19 ער שטאק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה, און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספעציאליסט פאר הויט־, האר און וועגערישע קראנקהייטען מענער־שוועכע, ליכט און רענטגען־שטראהלען און קווארץ־לאמפ, עלעקטרא־טעראפיע.

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אוונד

Dr. H. BERGSON

פרויען־קראנקהייטען

נעמט יעצט אן אין לעטשניצע „וויטא", פיעטריקאווער 45 פון 4.30 ביז 5.30 נאכמ.; אין דער היים עוואנגעליצקא 16 פון 6–7. טעל. 10-26.

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז די דארפסט ערלעדיגען סאנוראווע זאכן זאלסט די גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען. קארגע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאניעס, אינטערציזיעס, ספעציאליכט פון שותפות־אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

אין ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשל. ♀ כם קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין אויגען־קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 הוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס־הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע־קראנקהיים.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג אינ. הערץ לונגען־קר	12—1, 6—7
ד"ר סטופעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעם צאהן־ארצט	9—2

צאהן־מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו. בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראלונג און דורכליכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.־קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אוונד

דאס ווירקזאמע מיטעל צום וואשען — ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פעקלעך

כדי צו פערזיכערען די קונדשאפט פון קויפען פאלסיפיקאטען, איז א געוואוינהייט אויסצופרעגען נאמענקלאטורען אויף די שטיקלעך זייף. געוויס איז דאס אנ'אונמעגליכקייט, אויב עס האנדעלט זיך וועגען לוקס, ווייל ארויפשטעלען דעם נאמען אדער די פירמע אויף יעדער טאבלעטקע איז אונבעגרייפליך!

צוליב דעם, איז דער אריגינעלער לוקס, דער אממייסטען זיכערער, אויסגעפרובטער און ווירקזאם מיטעל צום וואשען דעליקאטע געוועבען און וואל־שטאפען, וואס ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פערקלעבטע גראנאט־פעקלעך מיט'ן אויפשריפט Lux. מ'דארף זיך דאדורך פערהיטען פון זעמטליכע נאכמאכונגען, פערלאנגענדיג לוקס שטענדיג נאר אין פעקלעך מיט דער נאמענקלאטור. מיט לוקס קען מען אויסוואשען גלענצענד עלעגאנטע קליידער פון דעליקאטע געוועבען און זיידענע פיינע וועש.

וואלענע העמדלעך, וועש און קינדער־יאקעס ווי אויך גראבע וואלענע קאצען און אלערליי פלאנעלענע אנציגער, וואשען נאר מיט לוקס און זיי וועלען דערהאלטען נאך אנ'אונצעהליג וואשען און ביז ענדע דאס ווייכקייט און דעם נייעם אויסזעהען, אויב זיי זענען געוואשען אויסשליך אין לוקס.

LUX

מ'דארף פערלאנגען לוקס נאר אין פעקלעך.

PRÓBKA DARMO

Kupon. Do firmy „Sunlajt" Sp. Akc., Skrzynka Poczt. 479, Poczta Główna, Warszawa.—

כ'בעט מיר צו שיקען א'אומזינסט פעקעל „לוקס", וואס איז גענוג אויף א פראבע־וואשען.

נאמען און פאמיליע———אדרעס———

(מ'בעט שרייבען דעם אדרעס דייטליך אין פויליש.

8 קל. רעליגיעזע מענער־גימנאזיום

פון דער געזעלשאפט

„תורה ודרך ארץ"

אין לאדז, צעגעלניאנא 60, פראנט 2־טען שטאק.

די דירעקציע איז מודיע, אז די עקזאמענס פאר נייע שילער הויבען זיך אן דעם 26 מאי (ט"ז אייר) 9 פריה איינשרייבונגען נעמט אן די קאנצעלאריע טעגליך פון 9–1

טויזענטער

קראנקע אויף מאגען־קאטאר, אויפבלאזונגען, קורטשען, ווייטאגען, אונפערדייליכקייט, אפעטיטלאזיגקייט, אלגעמיינע אפשוואכונג, האבען צוריקגעוואונען דאס געזונד, בענוצענדיג קרייטעכצער פון דעם בעריהמטען אויף דער גאנצער וועלט ד"ר דיטעל, פראפעסאר פון יאגעלאנסקי אוניווערזיטעט. פאדערט די אומזיסטע בעלערענדע בראשורע. אדרעס: LISZKI-APTEKA

Dyrekcja Gimnazjum Humanistycznego Męskiego I. Kacenelsona

CEGIELNIANA 28, TEL. 51-79

איז מודיע, אז נייע איינשרייבונגען פון שילער נעמט אן די קאנצעלאריע טאג־טעגליך פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 7 נאכמ.

די עקזאמענס ווערען דורכגעפיהרט מיט לעקציאנס־סיסטעם.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אן פון 6–8 אוונד.

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאהן־כירורג

דזיאסלע־, קין־, גימען־ און צאנג־קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po poł. 4694

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז

	פאר'ן טעקסט—18 גר.	פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר.	אין דער זייט 8 שפאלטען
	אין טעקסט—40 "	" " " " 60—	" 4 "
פאר א מילימעטער־שורה:	נאכ'ן טעקסט—12 "	" " " " 18—	" 8 "

אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.